

fuzinar

KDAJ BOMO OBRNILI TREND POSLOVANJA

Komaj smo zaključili poslovno leto 1991, že so pred nami ne samo trimesečni, ampak tudi štirimesečni rezultati poslovanja. Seveda pa se na podlagi določenih podatkov da napovedati tudi že polletni izid. Bistvene ugotovitve iz zaključnega računa 91 se ponavljajo tudi v letošnjem letu. Premajhen obseg proizvodnje, neplačevanje dobavljenega blaga, preveliko število zaposlenih so še zmeraj razlogi, ki onemogočajo bistvene strukturne spremembe v naši bilanci uspeha. Nasprotno, zmeraj novi momenti se pojavljajo na strani vhodnih determinant, ki OTEŽUJEJO zadržanje že DOSEŽENE RAVNI REZULTATA.

Pri tem mislim na naslednja dejstva:

- poravnavanje obveznosti do proračuna in davkov teče od 1.1.1992 ne samo v celoti, ampak tudi z zamudnimi obrestmi, kar pomeni, da potrebujemo za eno mesečno plačo 85 % več denarja, kot smo ga potrebovali v zadnjem polletju 1991
- dobavitelja glavnih energetskega medijev (elektrika,

zemeljski plin) postajata strožja in brez plačil (tudi obresti) dobav ni

- naš dolg do banke se povečuje tako zaradi obresti kot tudi zapadlih anuitet za zadnje investicije.

Zaradi vsega tega je zmeraj teže izpolnjevati osnovni dve nalogi v procesu preživetja:

- zagotavljanje sredstev za proizvodnjo
- zagotavljanje minimalnega socialnega miru med zaposlenimi.

Kritični likvidnostni položaj, v katerem je Železarna Ravne, bo tisti del strokovnega in vodstvenega kadra, ki skrbi za obseg proizvodnje, zmeraj bolj sililo v še dodatno selekcijo plačilno sposobnih kupcev. To nemara pomeni tudi zmanjšanje proizvodnje v kakšnem izmed delov železarne. A brez tega slejkoprej ne bo šlo, saj ni mogoče financirati proizvodnje, ki ni plačana.

Zato nas čaka trdo leto in vsako potezo, ki jo bomo v procesu sanacije zastavili, bo treba krepko premisliti.

Brane Žerdoner

SINDIKATI

Izhajajo iz članstva

Kakšen pomen pripisuje neodvisni sindikat obveščanju svojega članstva in obveščanju sploh - o tem s sekretarjem tega sindikata Miroslavom Garbom

Zanj osebno je najpomembnejše, da je informiran njihov član, manj pomembno pa, da je z dejavnostjo seznanjena širša javnost. V sindikatu Neodvisnosti izhajajo iz članstva, vendar ne potrebujejo informiranja v smislu propagande, saj so prepričani, da bo delavec, ki je nezadovoljen s svojo sindikalno organizacijo, sam od sebe poiskal drugo, ustrežnejšo.

Vsi, ki delajo v neodvisnem sindikatu, se zavedajo, da je informiranje zelo pomembno, zato ga ne zanemarjajo. Nasprotno: iščejo najboljše rešitve, da bi bilo takšno, kot si ga članstvo želi.

Z njim bi radi dosegli, da se bo njihov delavec sčasoma zavedel, da mu sindikat želi pomagati pri uveljavljanju pravic v zvezi z delom in iz dela.

Največ poudarka dajejo v neodvisnem sindikatu ustnemu informiranju oz. osebnemu kon-

taktu sindikalni zaupniki - člani, na ravni železarne pa kontaktu sekretar - člani.

Kljub temu pa neodvisni sindikat v železarni izdaja tudi svoje pisne informacije, imenovane SINDIKAT NEODVISNOSTI Železarne Ravne - Sporočila.

Lani je izšlo 18 številok teh informacij. V njih je bil poseben poudarek na politiki plač, glede na to, da so se v letu 1991 začela pogajanja o usklajevanju Podjetniške kolektivne pogodbe. Informirali so o vsebini dokumentov z namenom, da bi članstvo povedalo svoje mnenje o njej, da bi vodstvo dobilo povratne informacije. Najbolj interesantne teme so bile nadomestila, dodatki, dopusti, predvsem torej pravice. Tudi namen sindikata je bil, da večjo pozornost posveča pravicam.

Naslednja zadeva, ki je našla pomembno mesto v lanskim Sporočilih, je bil Pravilnik o

odškodninski in disciplinski odgovornosti. Neodvisni sindikat je želel delavce opozoriti na pasti v njem, hkrati pa dobiti informacijo, kakšen pravilnik si delavci želijo.

Nadalje so lani v informacijah Neodvisnosti veliko pozornost namenjali podpisovanju pogodb o zaposlitvi med delodajalcem in delojemalcem. Na to temo so sicer imeli tudi ustne sestanke, vendar so želeli delavce tudi pisno opozoriti, da naj pred podpisom premislijo in se v morebitnih nejasnostih obračajo na sindikat.

V prvih dveh številkah Sporočil, prva je izšla 7. junija, je bil poudarek na informacijah o stavkovnih zahtevah, v nekaterih drugih številkah pa so bile tudi takšne vrste informacij, kot so odprta pisma, odgovori konkurenčnemu sindikatu itd. Vmes je bilo nekaj Sporočil s ponudbami raznih artiklov, ki ji

delavec rabi, vendar je bilo tega malo.

Od letos naprej izdajajo ponudbe posebej, ne več pod zaporednimi številkami Sporočil.

Med drugim so v lanskim Sporočilih obravnavali tudi predlog novega stanovanjskega zakona in ga imenovali predlog krivic in pomot. Zbrali so podpise delavcev proti temu zakonu ter jih poslali slovenski vladi in parlamentu.

Številki ali dvema so dodali tudi zunanje informacije.

Letošnja Sporočila so že prinesla program dela sindikata Neodvisnosti, eno številko o začasnih presežkih, eno o opozorilni stavki 18. marca, nazadnje pa so med drugim člane seznanili z volitvami v neodvisnem sindikatu.

Problem, ki ga pri izdajanju Sporočil vidi sekretar Miroslav Garb, je ta, da jim zmanjkuje časa za vsebinsko in jezikovno dodelavo, včasih pa imajo tudi tehnične ovire, in informacije ne morejo posredovati v trenutku, ko bi bila najbolj pomembna in učinkovita.

Kako so s Sporočili zadovoljni delavci, analitično še niso preverjali, vejo pa, da so odmevna. "Analizo naj si oblikuje vsak sam, kdor želi", pravi Miroslav Garb. "Dobronamerne pripombe in predloge članstva bomo rade volje upoštevali, na kritike rušenja pa se ne bomo odzvali."

Helena Merkač

VSAKO DELO JE ČASTNO

Ko je republika sprožila akcijo za spomladansko urejanje okolja Čista Slovenija - moj ponos, je železarna v njej takoj videla možnost za zaposlitev nekaj ljudi, ki so doma na čakanju. S tem je ovrгла trditve, da so ji začasni viški malo mar, poklicani delavci pa so tudi izrazili zadovoljstvo, ker so spet lahko delali.

Večina jih je bila iz Tehniškega sektorja in kot so v en glas potrdili, jim delo ni bilo spod čast (tudi fotografiranje z metlami in lopatami ne!). Lotili so se ga resno, zato je bil vodja Komunalnega podjetja Rudi Lesjak z njimi zelo zadovoljen.

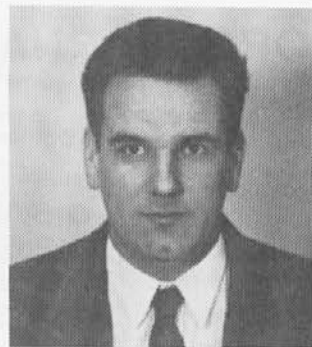
V štirinajstih dneh so pometli in postrgali vse ceste v železarni.

V boljših časih je to namesto njih delal stroj, ko si ga železarna zaradi visokih stroškov ni mogla več privoščiti, pa nihče. Z letos opravljenim delom je tako železarna spet malo polepšala svojo ekološko podobo.

H. Merkač

JEKLOVLEK

Iz ene tovarne - dve? v Informativnem fužinarju predstavljamo drugo za drugo organizacijske enote Železarne Ravne. Radi bi predstavili kar največ uspešnih in perspektivnih profinitnih centrov in podjetij. Med take po splošnem prepričanju sodi Jeklovlek, vendar je pogovor z direktorjem dipl. inž. Kristijanom Zalesnikom in vodjem razvoja dipl. inž. Ivanom Kosom pokazal, da tudi ta obrat ni brez problemov.

Kristijan Zalesnik

Nekdanji tozd Jeklovlek doživlja zanimiv organizacijski razvoj. Po ukinitvi tozdov je bil nekaj časa delniška družba, nakar so ga lani v začetku leta, ko je nastala divizija Metalurgija, pripojili k Valjarni. Od 1. 1. 1992 je samostojna organizacijska enota v okviru Metalurgije.

V zadnjih letih je Jeklovlek dokaj dobro posloval, predvsem zanj velja, da ima dovolj naročil. V letu 1991 je bil v poslovnem delu pozitiven, njegov končni rezultat pa - zaradi neplačanih terjatev in odpisa osnovnih sredstev - negativen.

Letošnje prvo četrletje je tudi temu obratu prineslo izgubo; nastala je zaradi prenizke proizvodnje, ki jo je povzročilo pomanjkanje vložka iz Valjarne, medtem ko imajo naročil dovolj, odpirajo pa se jim tudi novi trgi. Skupno z Valjarno so za junij in julij dobili s Poljske naročilo za 300 ton jekla za kroglčne ležaje. Če ga bodo izpolnili tako solidno kot poskusno serijo, bodo sledila redna naročila tega materiala. Del naročila sodi v program Valjarne, del pa je paličasto luščeno in polirano jeklo.

Tudi glede kakovosti programa so naročila za Jeklovlek ugodna; medtem ko je bil v letu 1989 delež visoko legiranih jekel 20 do 25 %, je v letu 1991 narasel že na 45%. Prihodnost Jeklovleka vidi vodstvo v usmeritvi v paličasti program, od katerega naj bi povsem ločili proizvodnjo žice. Le - to bodo, če se bodo dogovorili s tujim sovlagateljem, razširili in organizirali v okviru nove, samostojne firme.

V Jeklovleku bo ostal paličasti program s postopki vlečenja, luščenja in brušenja. Pri tovrstni proizvodnji je za obrat zelo pomemben luščilno - ravnalni polirni stroj, kupljen leta 1987 kot zadnja večja investicija v Jeklovleku. Vsi drugi stroji so - po besedah direktorja - že dotrajani in nujno potrebni obnove ali celo zamenjave.

Zaradi forsiranja proizvodnje si že več let niso privoščili večjega remonta - lani ga je preprečila vojna v Sloveniji. Letos bodo med letnim remontom temeljito popravili štiri ali pet strojev, ter s tem zagotovili

zanesljivejšo proizvodnjo v nadaljnjem obdobju.

Seveda to ni dolgoročna rešitev Jeklovleka, ki je investicijsko zanemarjen obrat in je zaradi vse ostrišjih zahtev kupcev nujno potreben nove opreme. Za peskalno komoro bodo morali dobiti brusilni stroj in stroj za posnemanje koncev palic. Posnete robove na enem

ali obeh koncih palic zahtevajo tisti kupci, ki imajo nadaljnjo obdelavo avtomatizirano. Ker jim niso mogli ustreči, so lani v Jeklovleku izgubili 400 ton naročil za brušena jekla, kar predstavlja dvomesečno proizvodnjo tega programa. To je za obrat, ki gradi perspektivo na brušenem asortimentu, hud udarec. Investicija v brusilni

stroj bo morala slediti peskalni komori v najkrajšem možnem času, drugače bo tudi voz - doslej še uspešnega - Jeklovleka začel voziti navzdol. Ko kupca izgubiš, ga je težko na novo pridobiti in prepričati, da si (spet) dober. Pred tako preizkušnjo delavcev tega obrata, ki si pri delu zelo prizadevajo, ne bi smeli postavljati.

Luženje zamenjati s peskanjem Med ekološko najbolj spornimi tehnološkimi procesi v Železarni Ravne je postopek luženja, pri katerem se uporabljajo kisline. Te so nevarne za ljudi, ki z njimi delajo, in za okolje, s katerim pridejo v stik. Hlapi gredo v zrak, razjedajo jekleno konstrukcijo stavbe, v kateri je lužilnica, ostanke luženja pa odlagajo v posebne jame na haldi, kjer škodljive snovi pronicajo skozi zemljo in v vodo.

Luženje je kemijski postopek čiščenja žice; razen tega, da je škodljiv za okolje, je tudi zelo drag, zato v Jeklovleku že dalj časa razmišljajo, da bi ga nadomestili z okolju prijaznejšim, mehanskim čiščenjem žice. Pred kratkim so dobili zeleno luč za investicijo v peskalno komoro. Ko jo bodo dobili - za sklenitev pogodbe manjka še finančno jamstvo, našli pa so že ugodnega dobavitelja - bodo s peskanjem čistili do 80% proizvodnje. Le nekatere kvalitete žice bodo še naprej lužili, pri nekaterih pa bodo postopka kombinirali.

Kakor je povedal vodja razvoja v Jeklovleku, ima mehanski postopek čiščenja tudi tehnološke prednosti pred kemijskim. Računajo, da bodo odpravili površinske napake, ki nastajajo na žici zaradi neobvladovanja kemijskega postopka, pri katerem je treba

upoštevati kar štiri parametre - temperaturo, čas, koncentracijo kisline in površino jekla. Zaplete se v primerih, ko je bilo treba postopek toplotne obdelave v Valjarni ponoviti, s tem pa se poveča oksidna plast na žici. Pri odstranjevanju te plasti lahko nastanejo poškodbe, ki zaradi ozkih toleranc privedejo tudi do reklamacij.

Dosedanje izkušnje kažejo, da se je s peskanjem mogoče tem poškodbam izogniti. Za brzorezna in specialna Cr - Ni jekla pa je najprimernejši kombiniran postopek čiščenja.

S spremembo postopka čiščenja bo Jeklovlek bistveno zmanjšal stroške, ki nastajajo zaradi dragih delovnih sredstev - kislina in pare, velikih vzdrževalnih stroškov in zaradi dragih varnostnih ukrepov. Največ bodo s spremembo postopka pridobili ljudje, ki delajo v lužilnici, saj so nenehno izpos-

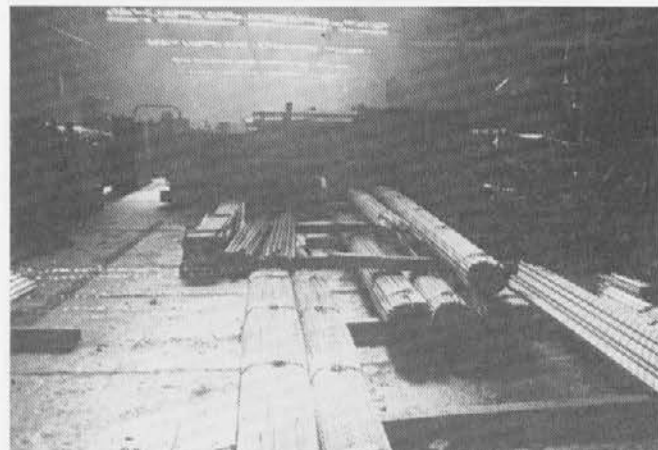

Ivan Kos

tavljeni nevarnim kislinskimi hlapom, ki načenjajo njihovo zdravje. Vsaka nepazljivost pri delu v tem oddelku lahko človeka zaznamuje za vse življenje. Srečna okoliščina je, da se vodilni oddelka nevarnosti vseskozi zavedajo, delo vestno vodijo in tehnologijo tudi ves čas izpopolnjujejo.

Novi postopek s peskalno komoro je torej v prvi vrsti nujnost za proizvodnjo Jeklovleka, hkrati pa bo nagrada za zaposlene v lužilnici. V vodstvu Jeklovleka upajo, da bodo investicijo lahko kmalu uresničili. Če je ne bodo, bodo v bližnji prihodnosti izgubili 200 ton mesečnih naročil, kajti stara peskalna komora, ki jo za del proizvodnje že uporabljajo - odpoveduje.

Moja Potočnik

ORODJARNA

NIČ VEČ POLPROFESIONALNO

Čeprav smo Orodjarno pri poslih s SER in v zvezi s STO, kamor ta obrat sodi, v Fužinarju kar omenjali, pa širše o njej že dolgo nismo pisali. Tokrat popravljamo dolg s pogovorom z njihovim direktorjem Lazom Savičem, dipl. inž.

"Leta 1990 je za vaš obrat že očitno primanjkovalo naročil. Kako je bilo lani in kako ste z naročili zasedeni letos?"

"Še v začetku lanskega leta smo delali le s 30-odstotno zasedenostjo naših zmogljivosti. Lani niti za en mesec vnaprej nismo imeli znane proizvodnje, letos pa je precej boljše, vendar še ne toliko, da bi lahko proizvodnja normalno potekala. Za normalno proizvodnjo bi pri približno 100 zaposlenih morali ustvariti od 20 do 25 milijonov tolarjev mesečno, da bi pokrili vse stroške."

"Pomanjkanje naročil je delno tudi posledica pretekle pozicije Orodjarne v železarni."

"Gotovo, saj je morala Orodjarna v boj za naročila šele pred kratkim. Vsa prejšnja leta smo bili odvisni od internih naročil železarn, ki nas je tudi ustanovila zato, da bi v hiši skrbeli za orodja. V zadnjih treh letih pa so tudi za Orodjarno nastopile velike spremembe. Praktično smo prešli na tržno gospodarjenje. Zdaj je neki prehodni čas, v katerem za nas ni enostavno, saj nas pri uredništvu novih nalog obremenjujejo stare navade in posledice nekaterih prejšnjih odločitev."

"Ali lahko izpostavite kakšnega od najbolj akutnih problemov?"

"Probleme imamo z dimenzijsko neustreznim vložkom in dobavnimi roki. Zato si želimo, da bi imeli obrati, ki drug za drugega delamo, drug do drugega takšen odnos, kot ga imamo do zunanjega kupca. Za našega dobavitelja v železarni namreč ne sme biti nepomembno, da smo mu naročilo

Lazo Savič

prinesli v hišo, praktično brez vseh stroškov, brez komerciala. Vedeti bi moral tudi to, da je za naše naročilo že znan naročnik, zato bi moral to spoštovati. Problema se zavedamo vsi, zato se že dogovarjamo, kako ga rešiti."

"Kako ravnate, da še vi ne zamujate pri rokih?"

"Prisiljeni smo naročati na zalogo, kar pa ima več negativnih posledic, od tega, da moramo naročeno takoj plačati, do tega, da nas zaloge bremenijo."

Na zalogo pa smo prisiljeni naročati tudi zaradi našega proizvodnega procesa samega, ker je standardnih orodnih plošč veliko. Če bi želeli za vse

precizirane normalije, bi morali naročati zelo majhne količine. To se nam ne izide, zato naročamo več materiala skupaj, potem pa iščemo različne variante, da ga kar najbolje izkoristimo čim več."

"Ali ste morali zaradi novih razmer kaj spremeniti proizvodni program?"

"Postali smo zelo fleksibilni. Vzamemo vsa naročila, ki smo jih sposobni realizirati, tako da vrednostno gledano proizvajamo le od 40 do 70 % orodij. To je dvorezno. Za preživetje je dobro, ni pa cenovno ugodno, saj so orodja višjega cenovnega razreda, pa tudi dolgoročna rešitev to ni."

"Gotovo dobro poznate

svoje konkurente v Sloveniji. So tudi oni prisiljeni tako ravnati kot vi?"

"Z drugimi orodjarnami v Sloveniji se sploh ne moremo primerjati. Naša je v primerjavi z Gorenjem Velenjem, Lamo Koper, Kovinoplastiko Lož samo ime. To so zelo dobro tehnološko zaokrožene celote, ki iščejo zelo malo uslug v kooperaciji, mi pa lahko le okoli 75 % zahtev realiziramo sami."

Žal pa tudi druge slovenske orodjarne niso ozko specializirane. Specializacija je v svetu pravilo, zato se bomo morali specializirati tudi v slovenskem prostoru, potem pa se glede na to opremiti. Pri nas strategije še ni, lahko pa bi bila naša specializacija orodja ali za štančanje, za plastiko, za kovanje ali za obdelavo."

"Pred kratkim so k vašemu obratu priključili prototipno delavnico. S tem ste si tehnološko opremo tudi vi zelo izboljšali."

"Prototipna delavnica je za nas velika pridobitev v smislu novih, točnih strojev, ki pa jih še ne moremo izrabljati, kot bi jih radi, saj za tako zahtevne stroje trenutno nimamo dovolj naročil. Imeli smo jih že, pa smo jih zaradi neustrezne opreme izgubili. Zato je danes naš cilj, da bi se tako dobro tehnološko opremiti, da bi lahko izdelovali najzahtevnejša orodja."

V ta namen bomo morali nekatere dobre stroje, ki jih imamo, računalniško podpreti, kajti zdaj porabijo programerji več časa za programiranje kot mi za samo obdelavo."

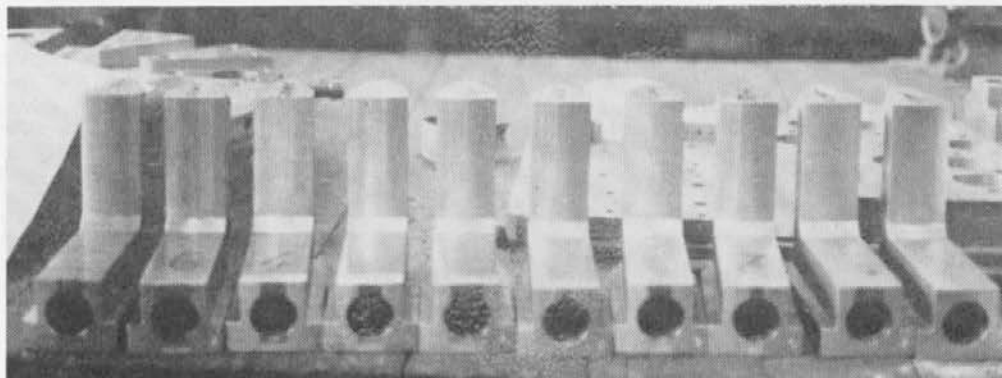
Seveda pa sama tehnološka oprema za uspešno poslovanje in prodor v svet še ni dovolj. Pogoji sta tudi dobro orodjarsko izobražena komerciala in dober konstrukcijski oddelek. Vse to si bomo mi še morali ustvariti. Polprofesionalno orodje danes ni več mogoče izdelovati."

"Dober test, kako ste sposobni delati za svet, so bila nazadnje naročila orodij za francoski SER. Kako ste se izkazali in kako je ob morebitni ustanovitvi firme SERAVNE v igri vaš obrat?"

"Ker je šlo za orodja do 2,5 tone, kar so zmogljivosti naše orodjarne, in ker so po zahtevnosti naši stroji ustrezali, smo lahko uspešno izdelali štiri serije orodij. Zdaj smo dali ponudbo še za nova naročila, v projekt SERAVNE pa nismo neposredno vključeni, saj bo to tovarna velikih orodij."

"Gospod Savič, hvala za pogovor."

Helena Merkač

INTENZIVNO IZOBRAŽEVANJE V NOŽIH

V Industrijskih nožih se zavedajo, da je izobraževanje srce kakovosti, zato so se ga lotili z vso resnostjo. Naprosili smo vodjo Zagotavljanja kakovosti v tem podjetju inž. Antonijo Segel, da je na kratko predstavila in ocenila njihova dosedanja prizadevanja na tem področju.

"V proces izobraževanja smo zajeli vse delavce, od direktorjev do proizvodnih delavcev. Zajeli smo več področij, kot so: tuji jeziki, problematika vodenja, celovito zagotavljanje kakovosti in dopolnilna znanja za proizvodne delavce. S sistematičnim učenjem tujih jezikov - angleščine, nemščine in francoščine smo začeli v lanskih zimskih mesecih. Struktura udeležencev je bila raznolika, v glavnem vodstveni in vodilni kader ter prodajno osebje.

Izobraževanja se udeležuje tudi najvišje vodstvo. Poleg učenja tujih jezikov je večina vodstvenih in vodilnih delavcev izrazila potrebo po dodatnih znanjih s področja vodenja. Odločili smo se za dvodnevni seminar, ki je potekal v maju. Vodil ga je dr. Kavčič z Inštituta za tržnje, ekonomiko in organizacijo iz Ljubljane.

Tudi področje celovite kakovosti smo vključili v program spomladanskega izobraževanja vodilnih in vodstvenih delavcev, v marcu pa smo pričeli z izobraževanjem proizvodnih delavcev med delovnim časom. Do sredine maja se ga je udeležilo okrog 2/3 zaposlenih. Ena skupina (do 15 ljudi) ima na voljo do 12 šolskih ur. Kot predavatelji nastopajo pretežno vodstveni delavci Industrijskih nožev. Izhodišče za obravnavano snov so raznovrstne napake, ki se pojavljajo v vseh fazah dela, njihove posledice in iskanje možnosti za njihovo preprečitev.

Ce sodim po odgovorih v anketah, so delavci ta način izobraževanja sprejeli pozitivno. Resnični rezultati bodo vidni šele takrat, ko bo sleherni zaposleni razmišljal takole: "Jaz sem tisti, ki moram nekaj spremeniti, da bom izboljšal rezultat svojega dela." Doseči to miselnost pa ni enostavna naloga, to je dolgotrajen proces."

H. Merkač

SPET DELO ZA KRČILNE STROJE

V delovni enoti Krčilni stroji, ki sodi h Kovačnici, so svojčas delali na štirih strojih v treh izmenah. Ker je bilo vsaj 80 % proizvodnje namenjene Srbiji, je delo v obratu po propadu jugoslovanskega bratstva popolnoma zastalo in v vodstvu železarne so že razmišljali o ukinitvi te proizvodnje. Potem ko se je razplamtela vojna v Bosni, pa se je položaj krčilnih strojev bistveno spremenil. Ponudbe za njihove usluge so začeli pošiljati številni domači proizvajalci vozil in kmetijske mehanizacije. SIP Šempeter je ponudil celotno paleto odkovkov za poljedelske stroje, za TAM Maribor pa so v tem oddelku že osvojili svoj del obdelave stabilizatorjev (ki jih nato v Vzmetarni krivijo), v maju pa so kovali polosi za dve vrsti Tamovih vozil.

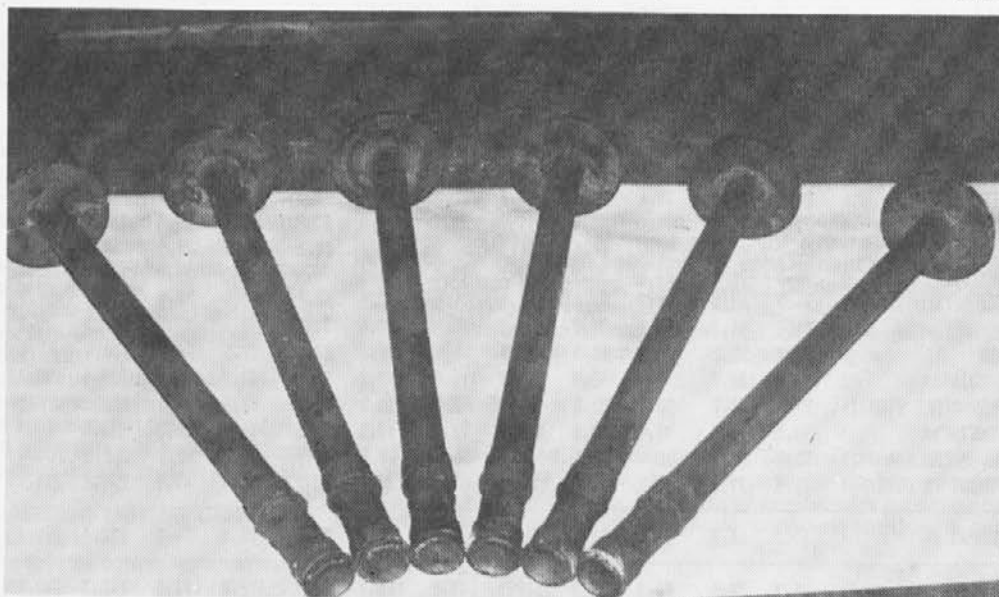
Kakor je povedal Alojz Janota, tehnolog za krčilne

odkovke, pričakujejo od Tama in od drugih partnerjev še nadaljnja naročila, saj se ponudbe, odkar je v Bosni vojna, kar vrstijo. Žal v obratu nimajo indukcijskega ogrevanja, razpolagajo pa

tudi le s štirimi starimi stroji enake moči, zato ne morejo sprejemati naročil za večje odkovke. Zdaj obratujeta dva stroja, kar je v primerjavi z lani, ko so bili delavci obrata na prisilnem dopustu,

lep napredek, želijo pa si seveda več: da bi krčilni stroji znova obratovali s polno močjo.

M.P.

Plani v proizvodnji niso doseženi

Aprila smo dosegli 70,7 odstotka predvidenega plana skupne proizvodnje, kar v kumulativni znaša 66,3 odstotka. Za 7.369,2 tone prodanih izdelkov smo iztržili 695,7 milijona SLT, kar je v poprečju 94,40 SLT/kg. Od tega smo na domačem trgu prodali 3.553,8 tone v vrednosti 385 milijonov SLT, v nekdanje republike SFRJ smo prodali 370,1 tone v vrednosti 24 milijona SLT, izvozili pa 3.445,2 tone v vrednosti 286,7 milijona SLT oz. 3,4 milijona dolarjev.

PROBLEMATIKA PROIZVODNJE

V Jeklarni so proizvedli 9.320,24 tone elektrojekla in 73,05 tone jekla EPŽ. Od tega so v jeklarni 1 izdelali 2.775,63 tone, kar je 99,12 odstotka načrtovane proizvodnje, v jeklarni 2 pa 6544,61 tone, kar pa je le 55,17 odstotka načrta. V tej jeklarni so nameravali začeti z obratovanjem peči UHP tudi v popoldanskem času, vendar zaradi pomanjkanja starega železa tega niso storili. Zaloge so se glede na marec zmanjšale za 167,4 tone.

V Valjarni so izvaljali 4457 ton profilov. Ta količina ni posledica zmanjšanja obsega naročil, ampak kroničnega pomanjkanja vložka v drugi polovici meseca. Zaradi tega so imeli obilo težav pri izpolnjevanju količinskih in terminskih obveznosti. Odpremili so 5983 ton izdelkov in s tem prekoračili mesečni plan.

V Kovačnici so tudi ta mesec

nastopile težave. Šarže, ki jih dobivajo iz Jeklarne, imajo še vedno korenike. Prejeli so 2055 ton vložka, največ formata V20. Skovali so 1590 ton in termično obdelali 1225 ton. Odpremili so 1313 ton; največ za slovenski trg. Gotovih izdelkov je na zalogi 454 ton. Neuspela proizvodnja na odpremo je bila 4,8 odstotka. Kapacitete so bile v poprečju zasedene 79 - odstotno. Odprtih naročil je za 1097 ton, kar je še vedno na kritičnem nivoju.

V Jeklovleku so presegli načrtovano proizvodnjo le pri vlečenem jeklu, pri luščenem pa so kljub nekaterim težavam z dobavo vložka dosegli zadovoljive rezultate. V Strojih je potekala proizvodnja v okviru plana, kasnile pa so dobave valjev s kaljenja v OSB za izvoz. Manj so proizvedli v individualni proizvodnji in strojogradnji. Proizvodne kapacitete niso bile prilagojene potrebam trga. Tako zmogljivosti strojev v grobi obdelavi ni bilo možno zapolniti zaradi zmanjšane proizvodnje Kovačnice in Jeklovlarne.

V Vzmetarni so operativni plan dosegli, za realizacijo 1/12 letnega plana pa jim manjka naročil.

V Nožih je še vedno primanjkovalo naročil za posameznih programe in za prejeta naročila so bili izredno kratki dobavni roki. Operativni plan so sicer dosegli, imeli pa so težave zaradi 1545 ur zastojev. Od tega je bilo zastojev zaradi okvar 437 ur in zaradi pomanjkanja dela 768 ur. Drugo

so bili zastoji zaradi bolniških izostankov in dopustov.

PROBLEMATIKA PRODAJE

Valjarna je imela 88,7 odstotka količinske proizvodnje in 88,5 odstotka vrednostne realizacije. Planirane proizvodnje ni dosegla predvsem zaradi dodatnega zapiranja domačega trga (Metalka Ljubljana).

Kovačnica je dosegla 108 odstotkov količinske in 148 odstotkov vrednostne realizacije. Primanjkuje ji naročil za odkovke in krčilne odkovke. Boljše rezultate je dosegla pri kovanih palicah, kjer je planski rezultat tudi presežen.

V Jeklovleku je bila količinska realizacija 132 - odstotna, vrednostna pa 136 - odstotna. Planirano proizvodnjo so presegli pri vlečenem in luščenem jeklu, kjer je bila dobava vložka zadovoljiva. Pomajkanje vložka je zaskrbljujoče predvsem pri luščenju in vlečenju za maj. Proizvodnja žice jim je upadla predvsem pri izdelavi elektrod - Železarna Jesenice.

Orodjarna je presegla plan, tonažno je dosegla 219,8 odstotka in vrednostno 151,3 odstotka. Odpremljala je določene količine zaostankov iz marca, razlika v indeksu pa je tudi zaradi večje količine grobo mehansko obdelanih lamel za Merkur - Pool.

Pnevmatični stroji so na slovenskem tržišču tonažno realizirali 40 odstotkov in finančno 58,8 odstotka plana.

Slabo stanje je odraz težke situacije na našem tržišču in nekoliko večjih odpoklicev na zalogo v Metalko meseca marca. Na jugotrižiču so od dveh predvidenih kompenzacij realizirali le eno.

Vzmetarna je na slovenskem tržišču dosegla plan proizvodnje tonažno 189,2 odstotka oz. 210,7 odstotka finančno. Prikazano stanje ni odraz dejanskega povečanja naročil, temveč sproščanja prej zaustavljenih dobav nekaterim kupcem. Prodaja v druge države nekdanje Jugoslavije še vedno ni stekla.

Stroji so na domačem trgu presegli načrtovano količinsko proizvodnjo in s tem vrednostno realizacijo. Rezultat pa ni realen, ker so iz zaloge špedicije odpremili trne in valje pilger v skupni vrednosti okoli 200.000 DEM ter nekaj pozicij za 3. maj Reka.

UVOZ

Pri uvozu repromateriala povzroča precejšnje težave redno in pravočasno zagotavljanje jeklenega odpadka za nemoteno proizvodnjo jekla. Ob razpadu jugoslovanskega trga pa manjšo količino tega materiala (okoli 20 odstotkov potreb) s težavo zagotavljamo v Sloveniji, 80 odstotkov pa morajo kupovati na tujih trgih. Vendar pa ob pomanjkanju deviz in ob nerednem plačevanju železniških vozarin kljub izrednim naporom ne moremo vedno pravočasno zagotavljati zadostne količine jeklenega odpadka. Tako je bilo v aprilu uvoženo skoraj okoli 2,0 mio USD repromateriala in rezervnih delov, od tega jeklenega odpadka v vrednosti okoli 450.000 USD.

ODSOTNOSTI

Delovni čas je bil izkoriščen 70,17 - odstotno. Odsotnosti so znašale 29,83 odstotka in so bile razporejene tako:

-letni dopust	6,59 %
-izredno plačani dopust	0,76%
-bolezn	6,66%
-druge plačane odsot.	15,80%
-neplačane odsot.	0,02%
SKUPAJ	29,83%

Op. Med drugimi plačanimi odsotnostmi je predvsem čakanje na delo doma. Ure v podaljšanem delovnem času so znašale 0,85 odstotka. Največ nadur so imeli v Orodjarni 4,40 odst., sledijo: TSD 4,31 odst., Energetika 1,71 odst., Valarna 1,45 odst., Elektroteh. storitve 1,44 odst., Strojogradnja 1,19 odst. Drugo obrati so imeli manj kot odstotek ur v podaljšanem delovnem času.

Darinka Gradišnik

ODSOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ		IZVOZ		DOMAČI TRG	
	TON		TON		SLT		\$		SLT		SLT	
	april	zbir	april	zbir	april	zbir	april	zbir	april	zbir	april	zbir
JEKLARNA	74,5	69,8	39,6	28,4	47,8	37,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VALJARNA	77,2	71,1	94,0	80,9	117,2	96,4	65,0	57,9	92,0	74,8	167,0	134,7
KOVAČNICA	55,5	46,2	40,0	40,6	71,9	60,3	35,8	28,2	50,7	35,9	159,0	138,4
JEKLOVLEK	76,5	76,2	80,6	78,9	117,2	99,0	74,0	76,4	100,5	94,0	174,3	136,3
SK. METALURGIJA	74,3	68,8	76,7	66,9	102,0	84,6	65,9	60,2	92,4	76,9	164,2	134,3
JEKLOVLIVARNA	56,1	64,7	58,2	74,7	70,5	79,4	51,6	71,8	73,6	91,5	82,8	79,7
TSD	62,3	97,3	56,3	92,5	82,0	85,4	61,3	83,7	87,5	106,0	170,4	87,8
ORODJARNA	186,8	132,7	241,9	142,9	174,2	116,2	92,3	48,9	131,7	65,0	279,4	198,3
PNEVMATSKI STROJI	39,8	30,7	30,9	35,8	64,7	59,4	30,3	42,2	42,7	54,5	113,1	125,2
VZMETARNA	38,5	53,5	87,4	60,6	130,9	76,9	67,3	100,6	96,4	120,2	136,4	69,9
SK. PREDELAVA	53,5	70,3	82,4	73,7	102,4	86,8	63,2	78,2	90,2	98,9	162,5	104,4
STROJI IN DELI	31,2	39,3	32,1	40,5	58,8	61,3	33,4	35,2	47,7	47,9	257,9	214,4
SKUPAJ ŽR	70,7	66,3	74,4	66,5	92,8	82,8	55,8	57,7	78,9	74,2	152,4	126,1
INDUSTRIJSKI NOŽI	82,7	78,4	96,5	87,0	128,4	103,2	106,9	86,1	152,8	111,5	141,3	140,4

OSKRBA Z ENERGIJO V APRILU 1992

V mesecu aprilu smo od primarnih energentov nabavili samo zemeljski plin, medtem ko smo propan-butan in mazut rabili iz zaloge.

Zaradi neporavnanih obveznosti do Petrola pa smo bili reducirani pri porabi zemeljskega plina. Proizvodnja in oskrba porabnikov s sekundarnimi energenti je bila v redu.

V aprilu smo zbrali 173,5 m³ odpadne emulzije in iz nje pridobili 7 ton olja za kurjavo, izven in v železarni pa smo zbrali še 14,7 ton odpadnega olja.

Za redno oskrbo porabnikov z energenti in normalno obratovanje energetskih naprav smo izvedli še vse planirane preglede ter sproti odpravljali vse nastale okvare na energetskih napravah in omrežju.

V aprilu smo s službo Tehniškega sektorja izdelali komplet plinsko kurišče za ogrevanje livnih ponev v livarni posebne litine. Kurišče je bilo izdelano s poudarkom varnega obratovanja, kar pa prejšnje zaradi dotrajanosti opreme ni več zagotavljalo.

S 30. aprilom smo tudi uradno končali s kurilno sezono, medtem ko so bile občasne prekinitve zaradi ugodnih zunan-
jih temperatur že prej.

Ferdinand Kotnik, inž.

obračun porabe se naredi po dejansko izmerjeni toploti prek toplotnih števecov.

6. Pred tehničnim prevzemom kontroliramo kakovost izvedene toplotne izolacije zgradbe.

To se ne izvaja, v bodoče bo treba tudi to uvesti, saj je znano, da se s pravilno izvedeno izolacijo lahko veliko privarčuje.

7. Dosedanje ugotovitve kažejo, da je strošek privarčevane energije približno enak strošku za merjenje porabljene energije ob poprejšnji izvedbi vseh drugih varčevalnih ukrepov (avtomatika, izolacija), torej je predvsem prihranek energije primarnega goriva, ki ga prihrani celotna družba. Zato bi morala stimulacija varčevanja z energijo obsegati družbene ukrepe, ki pomenijo merjenja in obračunavanja porabljene toplotne energije (oprostitev prometnega davka, obrestna mera in drugo).

Prav bi bilo, da tudi na našem koncu pride do pogovorov na občinski ravni in s stimulacijo še bolj spodbudimo uporabnike k varčni uporabi toplotne energije.

8. Merjenje in odčitavanje merilnikov toplotne energije na prevzemnem mestu v zgradbah ali toplotni postaji opravlja dobavitelj toplote ter skrbi za kontrolo merilnika po predpisih.

Skrb za pravočasno in pravilno odčitavanje in obračun porabe toplote ter za kontrolo merilnikov ima dobavitelj toplote Energetika iz Železarn Ravne.

9. Višina prodajne cene daljinske toplotne energije mora pokrivati stroške najmanj enostavne reprodukcije in nikakor ne sme biti nižja od prodajne cene samega goriva, povečane za izkoristek obratovanja. Tarifni sistem mora omogočati konkurenčnost daljinskega ogrevanja z industrijskimi napravami in upoštevati razmerje cen do ostalih energij.

V našem primeru se je do konca lanskega leta cena oblikovala tako, da so bili pokriti proizvodni stroški, medtem ko se je zaradi zakonskih določil Izvršnega sveta Slovenije prodajna cena po novem letu 1992 oblikovala pod ceno za pokrivanje dejanskih stroškov. To pa pomeni, da nastopa pri prodaji toplote in plina izguba.

10. Proizvajalci in dobavitelji toplotne energije, proizvajalci merilnikov in opreme ter druge strokovne organizacije morajo informirati in osveščati potrošnike s konkretnimi napotki, kako lahko varčujejo z energijo. Pri tem imajo pomembno vlogo tudi sredstva javnega obveščanja.

Prek Informativnega fužinarja dajemo napotke in s prisotnostjo po solah skušamo obuditi skrb za varčno uporabo energije.

Zaključek

Vidi se, da je naša usmeritev pravilna. Gledano perspektivno pa je bojazen, da se bomo do tega področja začeli obnašati mačehovsko. Zato naj bo to opozorilo odgovornim po dolini, da poskrbijo, da se ta dobrina še naprej strokovno vzdržuje in razvija.

Robert Jamšek

VARČEVANJE Z ENERGIJO

KAKO UPOŠTEVAMO REPUBLIŠKA PRIPOROČILA

Stališča in priporočila za varčevanje in merjenje toplotne energije pri daljinskem ogrevanju

Strokovna skupina za komunalno energetiko Združenja za energetiko Gospodarske zbornice Slovenije je na osnovi dolgoletnih izkušenj pri obravnavi problematike proizvodnje, distribucije in porabe toplotne energije iz daljinskega ogrevanja oziroma razvoja daljinskega ogrevanja izoblikovala strokovna stališča in priporočila za uporabo toplotne energije iz daljinskega ogrevanja ter tudi o varčevanju s toplotno energijo in merjenju porabljene toplotne energije. Zanimivo je pogledati in primerjati stališča z našimi gledanji in dosežki na tem področju.

Stališča in priporočila so naslednja:

1. Izboljšati toplotno izolacijo zgradb.

Večina stropov, ki mejijo na podstrešja in kletne prostore, je izolirana. Tam, kjer se je obnovila fasada, se je namestila fasada s toplotno izolacijo.

2. Izboljšati skupni izkoristek naprav za gretje, od toplotnega izvora prek vroevodnega omrežja in izmenjevalnih postaj, notranje razvodne mreže in grelnih teles.

Vsak mesec ugotavljamo izkoristke kotelnih naprav in tudi specifično porabo porabljene toplote za vsak objekt ter primerno tudi ukrepamo.

3. Vsaka zgradba mora imeti svojo avtomatsko temperaturno regulacijo v odvisnosti od zunanje temperature.

V našem sistemu so posamezne zgradbe avtomatsko temperaturno regulirane v odvisnosti od zunanje temperature iz priključne postaje, na katero je priključeno tudi več zgradb.

4. Zgradbe morajo imeti preverjeno ureguliranost interne instalacije, ki je sestavni del tehničnega prevzema.

V večini primerov smo bili prisotni pri prevzemu priključnih postaj. Pri regulaciji internih instalacij nismo bili prisotni. V bodoče je treba postaviti zahteve, da se tudi ta regulacija opravi, preden se stranke vselijo.

5. Preiti je treba na merjenje porabljene toplotne energije za vsako zgradbo oziroma stanovanjski blok.

V 95 % vso porabljeno toplotno energijo za ogrevanje izmerimo in

Kako služba MRR rešuje kakovostno problematiko

Velik del dejavnosti Službe za metalurške raziskave in razvoj je namenjen kakovostni problematiki. To dokazuje veliko število kratkih raziskav in predvidene vsebine raziskovalnih nalog za leto 1992. Letos je že bilo izvedenih 57 kratkih raziskav, domala vse pa obravnavajo kakovostno problematiko, ki se je pokazala pri sprejemanju naročil, med proizvodnimi procesi ali pa celo pri naših kupcih. V zadnjem primeru ni nujno, da gre ravno za uradne reklamacije, lahko so spodbuda za take raziskave tudi samo ustne pripombe kupcev.

Tipičen primer kratke raziskave za reševanje kakovosti v proizvodnji je raziskava z naslovom "Problematika doseganja

mehanskih lastnosti jekla 20MC5". To jeklo dobavljamo REVOZU Novo mesto v obliki palic s premerom 32 mm, pri čemer zahtevajo, da je dobavljeni material v poboljšanem stanju s trdoto 262 do 312 HB, kar približno ustreza natezni trdnosti 880 do 1030 N/mm². Pri lastnostih, ki jih mora doseči slepo kaljeni vzorec tega jekla, ni težav. Pogosto pa so problemi z doseganjem trdote poboljšanih palic; trdote so prenizke in neenakomerne po preseku palic. V raziskavi je bilo ugotovljeno, da je kaljivost jekla 20MC5 sorazmerno slaba, zato sta se za rešitev problema kazali dve možnosti: ostrejšo ohlajanje pri kaljenju ali pa sprememba ciljne kemijske sestave znotraj predpisane analize. Zaradi že izdelanega val-

janega materiala je bilo treba izbrati prvo varianto. Ohlajevalna hitrost je bila povečana z intenzivnim gibanjem v olju. Na ta način smo vsaj približno izpolnili obveznosti glede dobavnega roka. Rešitev problema je še toliko pomembnejša, ker so dobave domači avtomobilski industriji temelj našega poslovanja. Naslednji primer reševanja kakovostne problematike je tudi raziskovalno-razvojna naloga "Osvojitve vroče predelave feritnih in feritno-martenzitnih nerjavnih jekel". Jekla iz te skupine PK330, PK331, PK335, PK338 in PK339 so sicer uvrščena v naš proizvodni program, z njimi pa še nimamo dovolj tehnoloških izkušenj in dovolj lastnih podatkov o njihovih lastnostih. Večine teh podatkov ni mogoče

dobiti iz literature, ker jih drugi proizvajalci skrivajo. Naloga je kompleksno zastavljena. Obdelati je treba izdelavo teh materialov v jeklarni, vročo in hladno plastično predelavo, toplotno obdelavo ter laboratorijske preiskave in načrtovanje tekoče in končne kontrole. Temu primeren je krog sodelavcev pri nalogi, ki smo jo že začeli izvajati. Končni rezultat mora biti vsekakor jasen odgovor, kaj smo v železarni sposobni narediti s to skupino jekel in tudi s kolikšnim tveganjem.

Druga tipična raziskovalna naloga, ki je povezana s kakovostjo, je letošnja naloga o utopnih jeklih. Njen glavni cilj je odpraviti kemijsko-strukturne nehomogenosti in s tem povezane neenakomernosti mehanskih lastnosti. Ta cilj naj bi dosegli z najcenejšo tehnologijo.

Dr. Ferdo Grešovnik

Metrološki laboratorij opozarja nase

K prav dobri oceni, ki jo je STO dobil ob nedavnem avditu novomeškega Revoza in mednarodnega Biroja Veritas, je pomembno prispevala merilnica v STO, saj je edina dobila 100 %. Zasluzila si jih je z urejenim sistemom periodičnih pregledov meril, ki jih v železarni uporabljamo v tehnološkem procesu.

Po tem sistemu merilnica redno opozarja obrate na to, kdaj morajo dati merila pregledati, če so še natančna, potem meritve izvede, izloči neuporabna merila in seveda končno vse evidentira. Za opozorila imajo sicer obrati različni posluh, zanimivo pa je, da je med tistimi, ki se do tega področja najbolj odgovorno obnašajo in redno dajejo merila v kontrolo, prav Vzmetarna, kjer je potekala minula presoja kakovosti najbolj temeljito.

Merilnica je seveda na svojih 100 % ponosna, ko smo jih zaradi tega dosežka obiskali, pa vodja metroloških laboratorijev dipl. inž.

Mirko Pikalo ni mogel mimo problemov, ki vse bolj očitno tarejo tudi to našo enoto.

Pri delu merilnice se pozna, da samostojna podjetja v železarni zelo varčujejo, najbolj seveda tam, kjer lahko. Ker menijo, da lahko tudi pri redni kontroli meril, jo zanemarjajo. Tako je merilnica v prvem trimesečju s svojo dejavnostjo fakturirala za milijon SLT storitev, od tega približno polovico zunanjih. Stroškov je imela več. Razkorak kaže, da takšna dejavnost na samostojnih ekonomskih temeljih po sedaj dogovorjenih cenah nima prihodnosti.

Metrološki laboratorij je bil zgrajen za potrebe obratov železarne in zato pričakujejo, da bodo ti v prihodnje njihove storitve izrabljali v večjem obsegu kot do sedaj, ne le v času pred avditi. Upajo, da se bo proizvodni program v prihodnosti le premaknil k zahtevnejšim obdelavam, s čimer bodo pregledi meril pridobili pomen.

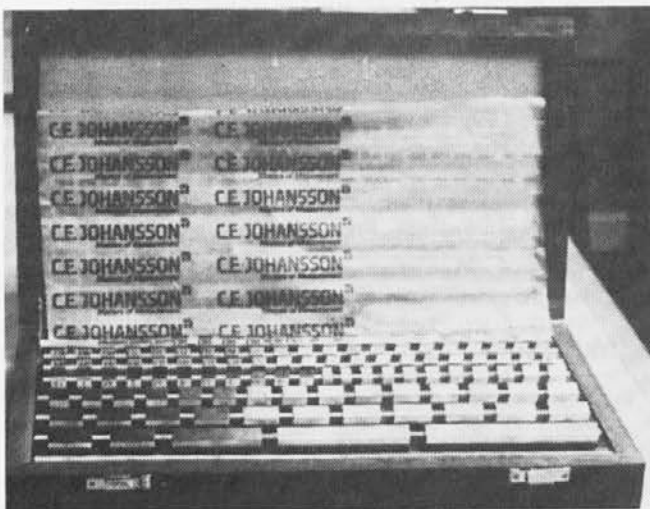
Pri prodaji storitev zunanjim kupcem se srečujejo tudi s konkurenco, saj so v Sloveniji pooblaščenči že štirje laboratoriji, pooblastila pa iščejo še nekateri. Prednosti naše merilnice pred drugimi hitro plahnijo, zaradi nezmožnosti investiranja v nadaljnji razvoj.

Za svoje storitve delajo reklamo sami, na naši prodaji jim še niso priskrbeli kakšnega kupca. Nabavo meril bi lahko npr. pogojevali pri uvoznikih s tem, da bi morali za prvi pregled meril, ki je zaenkrat še obvezen, poskrbeti pri nas. Uvozniki meril se le malo obračajo na nas, v prihodnje pa verjetno za uvožena merila prvi pregled sploh ne bo več obvezen.

Pojavljajo se tudi čisto strokovni problemi. Ni denarja za izobraževanje, ki pride na tem področju v poštev samo v tujini, saj doma nimamo vrhunskih laboratorijev ali ustanov, kjer bi bila možna specializacija. Ni denarja za verifikacijo etalonske baze, kontrolo, ki je obvezna vsaki dve leti, za nas pa zaenkrat možna samo v tujini, saj naša država še nima nacionalnih etalonov za dolžino in tudi ne državnega laboratorija.

Čeprav stanje še ni alarmantno, je želel Mirko Pikalo s prikazom realnosti ob bok pohvali za dobro oceno v avditu povedati, da jih v prihodnje čaka kar največje angažiranje, da bo merilnica skupaj s koordinatnimi merilnimi stroji po obratih obdržala svojo dosedanje veljavo. Prevečkrat smo še kakšno reč prenapihnjeno hvallili, potem pa se je razblinila.

Helena Merkač

Ena od škatel z etaloni

MALICE - VEČ KOT DOBRE

Malice med delom, še posebej topli obroki, so ugodnost, ki jo je delavcem v slovenskih tovarnah prinesel socialistični samoupravni sistem. Kot se starejši še spominjajo, so si po vojni hrano nosili na ših od doma ali jim jo je v kanglici prinašal kdo drug. V času, ko je uradno veljalo, da je delavec kralj, so v podjetjih delovne razmere vse bolj izboljševali in k temu je sodila tudi urejena prehrana med delovnim časom. Danes, ko nas pesti kriza, bi se nekateri radi tega stroška znebili, drugi pa menijo, da moramo to ugodnost zaposlenih obdržati, odpraviti je treba le pomanjkljivosti v zvezi z njo, kajti samo zadovoljen delavec je dober delavec. Tako mislijo tudi v De profundis, zato so aprila izvedli anketo, s katero so želeli ugotoviti, kako delavci ocenjujejo malice, da bi jih na podlagi mnenj in predlogov lahko izboljšali.

O rezultatih ankete in o problematiki malic v Železarni Ravne smo se pogovarjali z vodjem oddelka Družbena prehrana v De profundis Mirkom Bombkom.

"Sprva so malice za železarno kuhali v njenem Domu železarjev. Pozneje, ko so ji ga vzeli in priključili celjskemu gostinsko-trgovskemu podjetju Merx, je pripravo malic prevzelo le -to. Kaj vas je vodilo k temu, da ste začeli sami pripravljati vse obroke malic?"

"Težnja, da bi kuhali malice v železarni, se je začela kazati že pred leti, ko je še obstajal tozd Družbeni standard. Močneje se je izrazila vedno, kadar je bilo z malico kaj narobe.

V Družbenem standardu smo začeli kuhati dietne malice, ko je bila zgrajena nova jedilnica ob valjarni, kjer je tudi kuhinja. Zmogljivosti niso zadoščale za pripravo večjega števila obrokov, sploh pa ne za šest tisoč delavcev ali več, kolikor jih je bilo tedaj zaposlenih v železarni. V zadnjih dveh letih se je število zaposlenih močno

zmanjšalo, lani pa smo se opremili še s sodobno napravo - pamim konvektomatom. S tem so se zmogljivosti in možnosti naše kuhinje tako povečale, da smo lahko prevzeli pripravo vseh obrokov malice."

"Kako je uspela anketa, ki ste jo izvedli aprila med delavci?"

"Na vprašanja je odgovorilo 416 delavcev, med njimi 249 iz

Mirko Bombek

proizvodnje in 167 režijskih. Približno tak odziv smo tudi pričakovali. Menim, da so sodelovali vsi, ki so imeli v zvezi z malicami kaj povedati."

"Najprej ste spraševali, kako delavci ocenjujejo jedilnik."

"Več kot polovica anketiranih (59%) je odgovorila, da so z jedilnikom zadovoljni in ga ni treba spreminjati, 41% pa si jih želi sprememb. Pogrešajo predvsem več zelenjave in sadja, nekateri pa tudi razne dodatke, kot sta mleko in pecivo."

"Kako so vprašani ocenili okusnost malic?"

"Več kot polovica (257) jih je odgovorila, da je večina malic okusnih, precej (129), da so okusne le nekatere, nekaj (25) jih je pohvalilo vse, le posamezniki (7) pa so okus vseh malic ocenili negativno."

"Želeli ste dobiti tudi šolske ocene naših malic. Kakšne so bile?"

"Delavci so ocenjevali videz,

kaloričnost (moč), okusnost, čistost in način serviranja malic z ocenami od 1 do 5. Menim, da je bila večina ocen dokaj realnih. Petic skoraj ni bilo, enice pa so dali tisti (7), ki so negativno ocenili vse, kar je v zvezi z malico v železarni. Najpogostejši oceni sta bili 3 in 4, tako je tudi povprečje, torej nekaj več kot dobro. Med jedilnicami ni bistvenih razlik, malenkost višje so bile ocene v jedilnici pri Pnevmatiki."

"Posebna rubrika v anketi je bila namenjena pripombam. Jih je bilo veliko in katere so bile najpogostejše?"

"Napisanih je bilo kar precej pripomb. Največ jih je bilo v zvezi s čajem - da ga zmanjkuje in da ni kvaliteten. Za kruh so nekateri napisali, da je včasih star in da ga je premalo. Bili so tudi očitki, da malica ni dovolj topla in da so pladnji, pribor in posoda premalo čisti. Presenetilo pa me je, da je bilo sorazmerno malo zahtev po mleku."

"Kako v oddelku Družbena prehrana odgovarjate na te pripombe?"

"Upravičene zahteve in stvarne želje bomo skušali izpolniti. Glede jedilnika moram reči, da se ravnamo v skladu z možnostmi, precej smo odvisni od sezonske ponudbe. Tako bo poleti gotovo več sveže zelenjave in sadja, kot ju ponudimo v zimskih mesecih. Jedilnik bi bilo mogoče popestriti, vendar ne z jedmi, s pripravo katerih je veliko dela, ker nimamo dovolj zaposlenih in ker oprema v naši kuhinji ni primerna za to. Na pestrost jedilnika bi lahko vplivali tudi delavci, vendar se je pri anketi pokazalo, da to ni lahko. Nekateri so določene jedi priporočili, drugi bi prav te črtali z jedilnika. Vsem ljudem pri taki množici ni mogoče ustreči."

"Pripombe so bile na čistost posode."

"Žal imamo premalo pladnjev in pribora, da bi bilo lahko vse pripravljeno vnaprej. Hitro sproti pomivanje pa ni vedno stoodstotno zanesljivo. Vseka-

kor se bomo glede tega v prihodnje zelo trudili, prav tako bomo skrbeli, da ne bi delili shladenih malic. Tega problema že doslej ne bi bilo, ko bi delili vse malice na enem mestu, ker pa jih razvažamo na več krajev, se jedi včasih preveč shladijo, za gretje marsikdaj ni časa ali pa je kak drug vzrok, da dobimo na krožnik mrzlo malico. Take vzroke bomo v prihodnje skušali odpraviti."

"Pravite, da kljub konvektomatu nimate sodobne kuhinje."

"Ta aparat nam ogromno pomeni, toda to je tudi edina stvar, ki smo jo dobili v zadnjih letih, sicer je naša kuhinja tehnično zastarela. Ženske tu opravljajo težaško delo. Želeli bi se modernizirati, a žal za to ni denarja. Seveda to ne opravičuje napak, ki so bile omenjene tudi v anketi. Rad bi le povedal, da včasih tudi objektivne okoliščine vplivajo na to, da ni vse-tako, kot bi moralo biti."

"Nekateri so se pritoževali zaradi cene malice."

"Ta pripomba je prišla iz Nožev, kar smo tudi nekako pričakovali. Sicer pa se zdi cena malice previsoka tistim, ki imajo S-bloke. Pri tem moram povedati, da cene ne predstavljajo samo material, temveč so vanjo všteti tudi stroški režije. Ti znašajo 35% cene, kar je malo."

"Boste anketo med delavci železarne še kdaj ponovili?"

"Ta anketa je bila za nas zelo poučna. Pohvale so nas spodbudile, bronamerno kritiko bomo skušali upoštevati. Hvaležni smo vsem, ki so nam s predlogi in pripombami skušali pomagati, da bi lažje delali v zadovoljstvo vseh. Tak ali podoben način ugotavljanja mnenj ljudi bomo po določenem času gotovo še ponovili."

OŽIVITEV RAZVOJA OBČIN

Na Rimskem vrelcu je 13. in 14. maja 1992 potekala 1. strateška konferenca programa REVIT ("Revitalizacija in reorganizacija občin"), ki jo je pripravilo Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Udeležili so se predstavniki enajstih občin, ki so se pripravljene vključiti v program REVIT.

Program nastaja ob podpori INTERNET, Gesellschaft fuer Projektmanagement (GPM) iz Nemčije, bavarskega ministrstva za gospodarstvo, Univerze v Mariboru (Projekt management inštituta Ekonomsko - poslovne fakultete) in nemške konzultantske firme GABO. Koncept programa je predstavila iniciativna skupina iz navedenih inštitucij: dr. P. Tancig (minister za znanost in tehnologijo), mag. B. Semolič (vodja programa), dr. A. Hauc (EPF - PMI Maribor) in g. K. Pannenbaecker (GPM, GABO).

Ideja za REVIT prihaja iz Železarne Ravne, kjer so ob prizadevanjih za uspešno nastopanje na trgu prišli do spoznanja, da je reševanje problemov (predvsem presežnih delavcev) smiselno zastaviti na višjem nivoju - kot prenavo občine oziroma regije.

POMANJKLJIVOSTI DOSEDANJH PRISTOPOV

Po mnenju P. Tanciga je za dosedanje razvojno politiko značilen premalo konkreten in necelosten pristop. Država z določenimi posrednimi ali neposrednimi spodbudami podpira razvoj Slovenije, vendar pa ni medresorskega odločanja o republiških projektih niti skladnega podpiranja podjetniških programov. Obstoječi razvojni

plani tudi niso bili projektno organizirani, kar bi zagotavljalo njihovo izvedbo. Po ministromi oceni je treba znanje o razvoju prenesti na lokalne ravni, kjer ga bo mogoče v konkretnem okolju takoj udejanjiti.

Ne moremo torej reči, da razvojnih planov občin do sedaj ni bilo, saj so jih s pomočjo raznih centrov izdelale občine same ali pa so jih zanje oziroma za posamezna podjetja pripravile tuje svetovalne firme. Imeli pa so (kot so zapisali pripravljenci strokovnega gradiva) vrsto pomanjkljivosti - predvsem so bili brez ustreznega plana projektov in usposobljenih ljudi, ki bi lahko takoj začeli z njihovim uresničevanjem. Vse prevečkrat so bili domači strokovnjaki (iz podjetij, občin, univerze ipd.) le zbiralci informacij. Vodstva podjetij so bila premalo vključena v izdelavo razvojnih planov in tudi niso sodelovala z vodstvom občine.

Razvojne programe občin je torej v skladu s strategijo razvoja Slovenije treba pripraviti na drugačen način kot do sedaj.

ZNAČILNOSTI PROGRAMA REVIT

Snovalci programa so pogosto poudarjali slogan: "REVIT gre do konca!", kar seveda pomeni, da mora biti program ne le zamišljen, ampak tudi realiziran.

Zato je namen programa zagotoviti znanje, metode, organizacijo in informacije za izdelavo strateških razvojnih programov občin, pripravo zagona projektov in samo projektno vodenje ter izvajanje. Poudarek je na projektih, ki bodo zagotavljali nove profitne dejavnosti oziroma reševali problem odvečne delovne sile ali omogočili gospodarsko

vključevanje v svetovne, predvsem evropske trge.

Cilji programa REVIT so:

- določitev strateških področij razvoja občin
- določitev prioritete področij
- določitev in priprava urgentnih projektov
- izdelava strateških alternativ
- strateško odločanje po načelu strateških konferenc
- priprava zagona projektov
- priprava pogojev za izvedbo projektov
- zagotovitev vlaganj in ostalih oblik povezovanja podjetij s tujino
- lansiranje projektov v izvajanje
- zagotoviti uspešen model projektnega vodenja
- predlog organizacije občine za strateški razvoj.

Če poskušamo navedeno konkretizirati, potem to pomeni, da si izberemo posamezne projekte (npr. gospodarstvo, turizem, promet, kultura, izobraževanje, onesnaževanje ipd.). Izdelati je treba študije o dejanskem stanju (prednostih in slabostih) ter o ciljih oziroma načinih za njihovo doseganje. Projekt mora vsebovati terminski in stroškovni vidik, ne sme pa zaobiti vsebinske povezanosti z drugimi projekti. Upoštevat pa je seveda mogoče že izdelane analize oziroma plane.

ORGANIZACIJA ZA IZVEDBO PROGRAMA REVIT

Za vodenje celotnega projekta je zadoščeno Ministrstvo za znanost in tehnologijo, ki koordinira tudi sodelovanje med slovensko in bavarsko vlado. Vodja programa REVIT usklajuje delo projektov v okviru posameznih občin ali regij. V delo na republiških in občinskih

oziroma regionalnih ravneh se bodo kot svetovalci vključevali tudi sodelavci iz firme GABO (Zahodna Evropa pomaga Vzhodu z znanjem: to je pomoč v obliki "spremembe infrastrukture v glavah.") in PMI z Ekonomsko - poslovne fakultete v Mariboru.

Občine, ki se bodo priključile programu REVIT (štiri so že podpisale pismo o takšni nameri), bodo oblikovale projektne organizacije, ki bodo zadolžene za vodenje projekta. Izvršni svet bo predstavljal projektni svet za izvedbo programa. V vsaki občini bodo imenovali vodjo projekta (odprto je še vprašanje, ali je najbolj primerna oblika razvojni center, privatno podjetje, javno podjetje ipd.), občina in podjetja pa bodo določila strokovnjake, ki bodo delali na projektu (nekateri poln delovni čas, drugi kot občasní sodelavci). Najpomembnejše odločitve se bodo sprejemale na ravni podjetij, občin in programa REVIT na strateških konferencah.

Celoten program REVIT bodo financirali: Ministrstvo za znanost in tehnologijo, bavarska vlada (K. Pannenbaecker: Slovenija nima "bogatega brata", ima le morda "bogate prijatelje") in občine.

ZAČETEK V RAVENSKI OBČINI

Program REVIT se bo začel s pilotskim projektom, v katerem se bodo razvili vsebinski koncepti in organizacijska pravila. Ti bodo osnova nadaljnjim projektom (učinek "snežne kepe").

Občina Ravne na Koroškem je med prvimi izrazila pripravljenost, da se s svojimi projekti vključi v program REVIT. Zato se bo tu tudi začel pilotski projekt, saj je bilo organiziranih že nekaj pripravljanih aktivnosti.

Ker o sprejetju projekta odloča občinski parlament, bo tam program REVIT najprej predstavljen. Po tej strateški konferenci bo poudarek dan usposabljanju za strateški in projektni management vseh, ki bodo vodili oziroma strokovno sodelovali v projektih.

Po predvidevanjih naj bi projekt trajal približno tri leta, že v jeseni pa naj bi se začel REVIT v naslednji zainteresirani občini.

Povzetke s strateške konference pripravila:

Mag. Andreja Čibron - Kodrin

RAZPIS

za

Nagrado Železarne Ravne

Za leto 1992 razpisujemo naslednje teme: metalurgija in kemija (9 nalog), strojništvo (7 nalog), elektrotehnika, računalništvo in informatika (2 nalogi) ter ekonomija, pravo in družboslovje (2 nalogi).

K sodelovanju vabimo študente ljubljanske in mariborske univerze. Želimo, da se prijavi čim več naših študentov.

Podrobnejše informacije dobite v OE Izobraževanje, tel. 6769, pri prof. Lilijani Toplak.

IZOBRAŽUJEMO SE ZA KAKOVOST

Nova spoznanja o pomenu stalnega internega izobraževanja za celovito obvladovanje kakovosti (v nadaljevanju TQM) so v železarni narekovala potrebo po posebnih prostorih za te namene. Z velikim angažiranjem vodje Zagotavljanja kakovosti v Metalurgiji dipl. inž. Jožeta Šegla in delavk v Izobraževanju nam jih je letos uspelo dobiti v specialni jeklarni, in 8. maja je v njih že lahko bilo prvo predavanje iz spomladanskega cikla o kakovosti.

Ker sta za železarno novost tako center kot načrtovani ciklus izobraževanja za kakovost, ju s pomočjo Ane Pavše, dipl. org., vodje Izobraževanja, Jožeta Šegla, dipl. inž., vodja Zagotavljanja kakovosti v Metalurgiji, in Dušana Pahorja, dipl. inž., vodja Zagotavljanja kakovosti v STO, predstavljamo nekoliko širše.

Prvo predavanje o novem izobraževalnem centru

V centru je na voljo okoli 100 m² površin, predavalnica pa lahko naenkrat sprejme do 20 slušateljev. Kot ocenjuje Ana Pavše, je to najboljše, kar smo v danih razmerah mogli dobiti, čeprav je lokacija dokaj oddaljena in zaradi bližine obratov včasih kar precej hrupna. V centru bo potekalo vse interno izobraževanje za zagotavljanje kakovosti, sicer pa ožje posebej izobraževanje za kakovost in za vodenje, dopolnjevanje znanja za strokovne in proizvodne delavce ter učenje tujih jezikov.

Interno izobraževanje za TQM poznajo povsod v razvitem svetu in nekatera podjetja že tudi v Sloveniji. Kot je poudaril Jože Šegel, zahvala po njem ne izhaja iz zahtev avdita in njegov namen tudi ni pridobitev certifikata TQM. Njegov namen je izključno v povečanju dobička oz. sploh v ustvarjanju dobička.

Železarni je bil vzor za interno izobraževanje Revoz iz Novega mesta, ki ima svoj izobraževalni center organiziran po Renaultovih standardih izobraževanja. Njegove izkušnje so nam bile izhodišče, vendar zaradi specifičnosti proizvodnje v železarni in Revozu le nekateri elementi. Naš prvi seminar je izoblikoval Jože Šegel sam in s tem opravil zahtevno, obsežno in kreativno delo, kajti nikjer ni predpisano, kakšna naj bo vsebina tovrstnega izobraževanja.

Izobraževanje za TQM zajema koncept in strategijo TQM ter v nadaljevanju spoznavanje metod in tehnik za obvladovanje in izboljšanje kakovosti na vseh ravneh in delih ter pri vseh zaposlenih. Splošne usmeritve, osnovni principi in pristopi bodo za vso železarno enotni, dolgoročni in letni plani pa različni glede na cilje in specifičnosti profitnih centrov ali podjetij.

Po letošnjem načrtu so poleg krovnega seminarja TQM v programu še nekajdnevni seminarji za statistično obvladovanje procesa, o metodah dela in vodenju skupine, o statističnih metodah za raziskave, o metodah izboljšanja kakovosti Taguchi ter o planiranju raziskav.

Pogoj za sodelovanje na drugih seminarjih je udeležba na prvem krovnem o TQM.

Najprej so tega organizirali za direktorski in vodstveni nivo Metalurgije, skupaj za 30 zaposlenih, kasneje pa še za ista nivoja iz STO.

Seminarja sta vodila Jože Šegel za Metalurgijo in Dušan Pahor za STO, ki sta si del znanja za to letos pridobila v šoli kakovosti v Škofji Loki.

V osnovi bodo vsa izobraževanja za štiri kategorije zaposlenih: direktorsko, visoko strokovno in vodstveno, srednje strokovno in vodilno ter za izvajalce - delavce.

Kot je povedal Jože Šegel, je namen krovnega seminarja izboljšati stanje kakovosti v tistem okolju, za katerega je pristojen udeleženec seminarja, pridobiti si osnove za nadaljnje izobraževanje in prenašati znanje na podrejene v svojem okolju. To prenašanje je zelo pomembno, saj dr. Ishikawa pravi, da lahko s posebej organiziranim izobraževanjem posredujemo le tretjino ali četrtino potrebne izobrazbe, drugo pa je treba dobiti pri vsakodnev- nem delu.

Po odzivih sodeč je bilo prvo izobraževanje za kakovost v železarni dobro sprejeto, čeprav Dušan Pahor meni, da se zaposlenim zdi izobraževanje za ozko stroko samoumevno, za področje kakovosti pa še ne. Ljudje ga sicer sprejemajo, kakšne rezultate bo dalo v praksi, pa bo pokazal šele čas. Z izobraževanjem smo se namreč lotili spreminjati navade in mišljenja zaposlenih, kar je zelo zahtevno. Še teže bo, ker zaposleni ne zaupajo lastnemu kontrolnemu postopku, kot opažajo v STO, in želijo odgovornost za kontrolo naložiti na druga ramena, kar je v nasprotju s trendi v svetu, kjer je vsak zadožčen, da da iz rok kakovosten izdelek.

Kljub temu smo lahko prepričani, da bo interno izobraževanje za kakovost v železarni rodilo sadove, sploh če bo stalno, kar bo seveda zahtevalo tudi profesionalno organiziranje službe za to, in kombinirano tudi z izobraževanjem pri zunanjih institucijah.

KULTURA

Kakor je pokazala 27. občinska revija šolskih zborov - bila je 14. maja na Ravnah - vsi ne mislijo v skladu z naslovom revije. Tako vsaj kaže podatek, da se število nastopajočih na občinskem srečanju iz leta v leto manjša in da glasbene pedagoginje vse bolj tamajo zaradi razmer, v katerih delajo.

Če je tako težko najti sredstva za zborovsko dejavnost, če ni mogoče dati priznanja glasbenim pedagogom in če ni več priložnosti za nastope - zakaj sploh imeti zборе?!

Na šolah, kjer zborovska dejavnost (kljub vsemu?) cveti, se najbrž ne sprašujejo tako in zborov tudi nimajo le zaradi črke zakona.

Predstavniki občinske ZKO so se na pogovoru po reviji zavzeli za to, da bi bila zborovska dejavnost spet cenjena na vseh naših šolah in da bi postala bolj množična ter kvalitetna. Če bo kar največ otrok občutilo lepoto zborovskega petja in jo znalo ustvarjati, se namreč tudi za prihodnost odraslih zborov ne bo treba bati.

28. maja je bilo v Mežici medobčinsko srečanje šolskih pevskih zborov. Iz občine Ravne so na njem nastopili otroška zbora osnovnih šol Mežica in Koroški jeklarji z Raven ter mladinski zbor z Javornika.

Mojca Potočnik

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

311 STATISTIKA

STATISTIČNI letopis Republike Slovenije 1991. - Letnik 30. - Ljubljana : Zavod Republike Slovenije za statistiko, 1991

33 GOSPODARSTVO

ERFFA, Dagmar von
Taschenlexikon der Wirtschaft / Dagmar von Erffa. - Muenchen : Humboldt, 1992. - (Humboldt Taschenbuch ; 24). - ISBN 3-581-86024-5

331.4 DELOVNO OKOLJE

FERRY, Ted
Safety and health : management planning / Ted Ferry. - New York : Van Nostrand Reinhold, 1990. - ISBN 0-442-00470-2

331.5 ZAPOSLOVANJE

ZAPOSLOVANJE - perspektive, priložnosti, tveganja : zbornik / uredila Branka Preželj in Ivan Svetlik. - 1. natis. - Ljubljana : Znanstveno in publicistično središče, 1992. - (Zbirka Forum)

336.2 DAVKI

SLOVENIJA. Predpisi
Predpisi o prometnem davku : s stvarnim kazalom / stvarno kazalo sestavil Janez Toplišek. - Ljubljana : Uradni list R Slovenije, 1992

336.6 FINANCE

HOCHSTRASSER, Beat
Controlling it investment : strategy and management / Beat Hochstrasser, Catherine Griffiths. - 1st ed. - London : Chapman and Hall, 1991. - ISBN 0-412-43650-7
MRAMOR, Dušan
Finančna politika podjetja : teoretični prikaz / Dušan Mramor. - natis. - Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1991. - (Gospodarska založba)

338.2 GOSPODARSKA POLITIKA

PLANUNG und Produktion : Trendbuch 1992 / Herausgeber Herman Setzle. - Landsberg : Moderne Industrie, 1992

34 PRAVO

IVANJKO, Šime
Posli v blagovnem prometu / Šime Ivanjko, Janez Nemec. - 2. dopolnjena izd. - Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1991. - (Gospodarska založba). - ISBN 86-7061-034-5

NOVAK, Mitja

Sindikalno pravo / Mitja Novak, Rudl Kyovsky, Ilja Jurančič ; soavtorji Tanja Dobrin... al.. - Ljubljana : Uradni list R Slovenije, 199

STROHSACK, Boris
Obligacijska razmerja : 1. / Boris Strohsack. - 2. spremenjena in dopolnjena izd. - Ljubljana : Uradni list R Slovenije, 1992

STROHSACK, Boris

Odškodninsko pravo in druge neposlovne obveznosti : (Obligacijska razmerja 2) / Boris Strohsack. - Ljubljana : Uradni list R Slovenije, 1990. - (Strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje)

VILFAN, Sergij

Uvod v pravno zgodovino / Sergij Vilfan. - Ljubljana : Uradni list R Slovenije, 1991

395 DRUŽABNI PREDPISI

SOLDATIČ, Dalibor
Poslovni bonton / Dalibor Soldatič, Miodrag Džuvarević ; prevod Dušan Skok. - Ljubljana : Delo, 1977. - (Gospodarska založba)

519.6 RAČUNALNIŠKO PROGRAMIRANJE

TURK, Žiga
Uvod v objektivno orientirano programiranje in jezik C++ / Žiga Turk. - 1. izd. - Ljubljana : Državna založba Slovenije, 1991. - Zbirka računalniška obzorja. - ISBN 86-341-0650-0 ; ISBN 86-341-0175-4 (zbirka)

REUSS, Folker

Programmierte Zeichnungsbearbeitung auf dem PC : Effizienter CAD - Einsatz mit Auto LISP / Folker Reuss. - Ehningen bei Boeblingen : Expert Verl., 1990. - (Kontakt und Studium ; Bd. 295). - ISBN 3-8169-0552-7

621.17 PREIZKUŠANJE MEHANSKIH LASTNOSTI

HAERTEPRUEFUNG an Metallen und Kunststoffen / Wolfgang W. Weiler... al.. - 2., aktualisierte u. erw. Aufl. - Ehningen bei Boeblingen : Expert-Verl., 1990. - (Kontakt und Studium ; Bd 155 : Werkstoffe). - ISBN 3-8169-0552-8

Pripravnica: Zlatka Strgar

KNJIGA IN RAZSTAVA O MEŽIŠKI DOLINI

Mežiška dolina doslej ni imela publikacije, v kateri bi bili preteklost in sedanost njenih krajev in ljudi tako celovito predstavljeni kot v knjigi, ki je izšla v začetku maja in jo je napisala kustosinja ravenskega Delavskega muzeja, dipl. etnologinja Karla Oder.

Knjiga ima naslov Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja - 20. stoletje - občina Ravne na Koroškem. V nji so predstavljeni zemljepisni položaj območja in njegov zgodovinski razvoj, upravna ureditev ter gospodarstvo, šolstvo in kultura z običaji in šegami ljudi. Besedilo je podprto s številnimi podatki, ki jih je avtorica zbrala iz literature, virov in z raziskovanjem na terenu. Zato bo knjiga zanesljiv in dober pripomoček vsem, ki bodo hoteli spoznati kraje od Koprivne do Kotelj in Dobrij ali kaj povedati o njih.

Ob predstavitvi knjige, 8. maja, so v Likovnem salonu na Ravnah odprli razstavo Mežiška dolina - utrip zadnjih tristo let, ki so jo pripravili delavci Delavskega muzeja in z besednim ter slikovnim gradivom na panojih in s predmeti prikazali gospodarski razvoj, materialno in duhovno kulturo ter moderne pridobitve ljudi v občini Ravne na Koroškem.

O vsebini knjige in razstave so govorili tudi slovenski etnologi, ki so zborovali na Ravnah 14. in 15. maja. Poseben poudarek so na srečanju dali varovanju stavbne in premične dediščine na Slovenskem.

Mojca Potočnik

Karla
Oder

NOVE KNJIGE V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI RAVNE

- Bahn, P.: Easter Island. - London, 1992
 Bančni in monetarni predpisi. 2. zvezek. - Ljubljana, 1992
 Baseler, L.: Leipzig von A-Z. - Muenchen, 1992. - (Compact Reisefuehrer)
 Bemik, S.: Pogledi na novejšo slovensko arhitekturo in oblikovanje. - Ljubljana, 1992
 Bonn. - Stuttgart, 1992
 Bratkovič, F.: Metode programiranja. - Ljubljana, 1992
 Butina, B.: Operacijski sistem MS DOS 5.0. - Ljubljana, 1992
 Calder, J.: Das neue Handbuch der Spiegelreflex-Praxis. - Augsburg, 1992
 Cankar, I.: Razvoj stila v starokrščanski dobi in zgodnjem srednjem veku. - Reprint. izd. - Ljubljana, 1992
 Cankar, I.: Razvoj stila v visokem in poznem srednjem veku. - Reprint. izd. - Ljubljana, 1992
 Cole, G.: Driving in Europe. - London, 1992
 Deutschland : alle sehens- und liebenswerte Orte mit ihren Besonderheiten von A-Z. - Muenchen, 1992
 Divjačina v kuhinji : 300 izbranih receptov. - Ljubljana, 1992
 Eliade, M.: Kozmos in zgodovina. - Ljubljana, 1992
 Freundt, H.J.: Kanarische Inseln von A-Z. - Muenchen, 1992. - (Compact Reisefuehrer)
 Grau-Guenther, B.: Berlin von A-Z. - Muenchen, 1992. - (Compact Reisefuehrer)
 Grlica, V.: I. Jurkovič: Microsoft Windows. - Ljubljana, 1992
 Grossegeisse, O.: Lissabon von A-Z. - Muenchen, 1992. - (Compact Reisefuehrer)
 Ivanko, S.: Raziskovanje in projektiranje organizacije. - Kranj, 1992
 Kelter, K.-E.: Teneriffa von A-Z. - Muenchen 1992. - (Compact Reisefuehrer)
 Klun, H.: Nosečnost in porod. - Ljubljana, 1992
 Košiček, M.: Otrok, moja skrb !. - Maribor, 1992
 Kumer, Z.: Oj, ta vojaški boben. - Celovec, 1992
 Kutzendorfer, P.: Madrid von A-Z. - Muenchen, 1992
 Leroux, G.: The Phantom of the Opera. - London, 1992
 Lewis, C.S.: Zakaj bog. - Ljubljana, 1992
 Lion, M.: Prag von A-Z. - Muenchen, 1992. - (Compact Reisefuehrer)
 Mastnak, T.: Vzhodno od raja. - Ljubljana, 1992
 Messner, R.: Bezwungene Gipfel. - Muenchen, 1987
 Mihelič, F.: Akustično-fonetična pretvorba slovenskega govora. Doktorska disertacija. - Ljubljana, 1991
 Motik, D.: Ustvarjajmo in bogatimo se ob igri. - Ljubljana, 1992
 Pecivo za vsakogar. - Ljubljana, 1992
 Prijatelj, J.: Novo slovensko pokojninsko in invalidsko zavarovanje : zakon z uvodnimi pojasnili in komentarji. - Ljubljana, 1992
 Psychos : Živa dlani : priručnik za proučevanje dlani. - Ljubljana, 1992
 Ranke-Heinemann, U.: Katoliška cerkev in spolnost. - Ljubljana, 1992
 Salter, M.: Spremenjena telesna podoba : vloga medicinske sestre. - Ljubljana, 1992
 Supek, I.: Krivovjemnik na ljevici. - Zagreb, 1992. - (Plava biblioteka)
 Supek, R.: Društvene predrasude i nacionalizam. - Zagreb, 1992. - (Biblioteka Globus)
 Šuhel, P.: A.Kralj: Sistemi industrijske elektronike : Gradniki in sestavi. - Ljubljana, 1991
 Tajnikar, M.: Mikroekonomija s poglavji iz teorije cen. - Ljubljana, 1992
 Turk, I.: D.Melavc : Uvod v računovodstvo. - Kranj, 1992
 Willing, T.: A.Schmidt : New York von A-Z. - Muenchen, 1992. - (Compact Reisefuehrer)
 Wimmer, B.: B.Robinson : USA westlicher Teil von A-Z. - Muenchen, 1992. - (Compact Reisefuehrer)
 Zorman, M.: S.: Microsoft DOS 5.0 & Norton Utilities 6.0. - Ljubljana, 1992

DOMOZNANSKI ODDELEK :

Modrej, Z.: Sreča je metulj. - Ljubljana, 1991
 Vetrinjska tragedija. - Ljubljana, 1991

PREŽIHOVE PLAKETE 1992

Ob občinskem prazniku 15. maja so na slavnostni seji Skupščine občine Ravne v Kulturnem domu v Kotljah poleg občinskih nagrad in priznanj podelili tudi Prežihove plakete.

Srebrne Prežihove plakete so prejeli:

■ **Miroslav Osojnik**, predsednik KUD Prežihov Voranc, Ravne, za dolgoletno kulturno delo, v katerem se je izkazal z organizacijskimi sposobnostmi in mnogimi pisnimi prispevki iz sedanje in pretekle kulturne dejavnosti v Mežiški dolini

■ **Stanko Arnšek**, predsednik ZKO, Ravne, za več kot dvajsetletno kulturno dejavnost, predvsem v ZKO, kjer se zavzema za večjo povezanost med kraji v občini, v regiji, v republiki in z zamejskimi Slovenci

■ **Andrej Sertel**, dipl. inž., Črna, za varstvo naravne in kulturne dediščine, za prebujanje ekološke zavesti pri mladih, za sodelovanje na Koroških turističnih tednih v Črni ter za popularizacijo šeg in navad iz Mežiške doline v širšem prostoru.

Bronaste Prežihove plakete so prejeli:

■ **Ivan Rožanc**, Črna, za 33-letno kulturno udejstvovanje na pevskem področju, za zasluge pri soustanavljanju in petju mnogih zborov, ne nazadnje tudi pri petju v Moškem pevskem zboru Gozdar Črna

■ **Harmonikarski orkester KUD Prežihov Voranc**, Ravne, za desetletnico uspešnega nastopanja, za uveljavitev z načrtnim, sistematičnim in vztrajnim igranjem na diatonično harmoniko in s tem ohranjanje izročila ljudskih godcev in muzikantov

■ **Folklorna skupina KPD Šentanel** za uspešno desetletno nastopanje, ohranjanje plesov Mežiške doline ter predstavljanje teh zunaj ozkih krajevskih meja

■ **Župnijski urad Črna in župnik Tone Vrisk** za varstvo kulturne dediščine, saj je s pomočjo krajanov uredil vse podružnične cerkve in kapelice na območju Črne.

Izredno zlato Vorančevo plaketo 1992 bo prejel Moški pevski zbor Foltej Hartman iz Pliberka ob 60-letnici. Podelili mu jo bodo v jeseni.

H.M.

Izbrala : Darja Molnar

REKREACIJA IN ŠPORT

KOROŠČI V SLOVENSKI SMUČARIJI

V maju so sestavili in predstavili novo vodstvo, strokovne ekipe in reprezentance Smučarske zveze Slovenije.

V predsedstvu SZS zastopata Koroško Albert Vodovnik iz Črne in Oto Pustoslemšek iz Mežice. V moški alpski reprezentanci je od trenerjev bivši Ravenčan Gorazd Janko, ki je odgovoren za kondicijske priprave. V ekipi A je Primož Pustoslemšek. V ženski reprezentanci je Katjuša Pušnik iz Črne. Vodja skakalne ekipe je Črnjan Danilo Pudgar, ki je pred tem vadil nekaj let kanadsko reprezentanco, v mladi selekciji pa je Ravenčan Jože Zagernik. Med tekačicami najdemo v ekipi A Natašo Lačen iz Črne, v nordijski reprezentanci pa sta Erih Pečnik z Raven in Dejan Pogorevc iz Mislinje.

NOGOMET

Pričakovanja, da bodo nogometaši ravenskega Fužinarja osvojili 1. mesto v drugi mariborski podzvezi, se niso uresničila. Ekipa trenerja Marjana Medvoza je bila na koncu 2., za nogometaši Jurija Holerja. Po 10. kolu je sicer kazalo, da bo ugoden razpored pripomogel Fužinarju k osvojitvi naslova prvaka, toda Ravenčani so v zadnjih štirih kolu osvojili le tri točke. V gosteh so bili dvakrat poraženi. V Malečniku in v Svečini, eno samo točko pa so si prigrabili doma proti Apisu iz Sentilja. V zadnji tekmi prvenstva, 23. maja, so doma premagali Jakob.

V minulem prvenstvu so bili neuspešni tudi nogometaši Akumulatorja iz Mežice v drugi skupini istega ranga tekmovanja. Enako kot Fužinar so osvojili skupno 17 točk in se uvrstili tik pod vrhom lestvice.

V maju se je končala liga v malem nogometu v občini Ravne. Letos je nastopilo 11 ekip, zmagali pa so že petič nogometaši Polene Edlvajs pred Haloni Kotlje, TNT Ravne itd. Ekipa s Polene je tudi pokalni prvak občine Ravne.

ATLETIKA

Sezona na vrhuncu. V maju so se tekmovalci KAK Ravne udeležili mednarodnega mitinga v Celovcu in z lepimi dosežki opozorili nase. V teku na 400 m sta zmagala Andrej Kos med mladinci in Lucija Šegel med pionirkami. Prav tako na 400 m sta bila med člani Uroš Vrhovnik 2. in Luka Leitinger 4. Marko Klemenc je bil 2. na 2000 m med mlajšimi mladinci, Šeglova pa 2. v teku na 100 m, kjer sta bili še Urška Barbič 3. in Helena Krejan 4.

Zelo uspešen je bil tudi nastop naših atletov in atletinj na mednarodnem mitingu v Beljaku, kjer so se zbrali najboljši atleti iz Avstrije. V teku na 800 m sta bila med člani Dani Ošep 2. in Luka Leitinger 4., med starejšimi mladinci je bil Gorazd

Podržavnik 2., med mlajšimi mladinci pa je Marko Klemenc zmagal. V teku na 400 m je bil Marko Kobovc med pionirji 2., Andrej Kos pa med starejšimi mladinci 3. Lucija Šegel je med pionirkami osvojila 2. mesto na 200 m.

Tradicionalnega šestega teka na 12 km v Litiji, ki je bil 17. maja, se je udeležila skupina koroških tekačev rekreativcev. Najbolje sta se uvrstila Beno Jelen na 8. mesto v kategoriji od 35 do 45 let ter Drago Laznik na 9. mesto v kategoriji do 35 let. Nastopilo je okoli 100 rekreativcev.

V Mežici so letos prvič pripravili prvomajski gorski tek na 7400 m dolgi progi za pokal gostišča Edlvajs. Najhitrejša sta bila Roman Hojan iz Ljubljane in Veronika Bohinc iz Kopra. Ravenčan Lojze Gologranc je zmagal med letniki nad 55 let, druga mesta pa sta v svojih kategorijah osvojila Beno Jelen in Tomaž Robač.

Na kvalifikacijah za TOP 12 za atletski pokal Slovenije 23. maja v Celju je od atletov KAK najboljšo uvrstitev dosegel Dani Ošep. V absolutni konkurenci na 1500 m si je pritekel 3. najboljši rezultat, Gorazd Podržavnik pa je bil 7. Štacija naših pionirk 4 x 100 m je v članski konkurenci osvojila 5. mesto, Andrej Kos in Lucija Šegel pa sta dosegla 10. najboljšo uvrstitev na 400 m.

PLAVANJE

Na mitingu Ilirije v Ljubljani 9. maja so se plavalci Fužinarja uvrstili: med mladinci Miha Hribernik na 2. in 3. mesto na 200 in 100 m hrbtno, Peter Naglič na 4. mesto na 100 m delfin in 6. mesto na 200 m mešano ter Borut Dežman na 5. in 6. mesto na 200 in 100 m hrbtno. V članski konkurenci sta bila Matija Medvešek in Sonja Prosenec 7. na 200 m delfin in 200 m mešano oz. 100 in 200 m prsno. Helena Cej je dosegla 5. čas v disciplini 200 m delfin.

17. maja je bilo v Ljubljani tekmovanje za ml. pionirje za pokal Ježek. Od naših se je najbolje uvrstila Špela Fras, ki je po točkovnem seštevku vseh štirih disciplin osvojila 3. mesto, medtem ko je bila Tanja Merzdovnik 6.

INVALIDSKI ŠPORT

Na turnirju Alpe - Jadran v sedeči odbojki, ki je bil 23. maja na Ravnah, je med šestimi ekipami zmagala državna reprezentanca Slovenije pred Zagrebom in Dunajem. Za našo zbrano vrsto so igrali tudi domačini Kragelnik, Homan in Podgoršek, trener ekipe pa je Adi Urnaut. Turnir je Invalidskemu športnemu društvu Samorastnik Ravne pomenil preizkušnjo za organizacijo evropskega klubskega prvenstva, ki bo na Ravnah od 29. junija do 4. julija. Preizkušnja je lepo uspela in na Koroškem pričakujemo čez dobrih deset dni kar okoli 270 športnikov invalidov in njihovih spremljevalcev. Na tej veliki mednarodni prireditvi, ki jo krajše imenujemo Euro Cup 92 v sedeči odbojki, bo nastopilo 12 državnih prvakov. Prišli bodo iz

VETERANI - 4. MESTO Ob obletnici osvoboditve je bil 9. maja v Ljubljani že 36. pohod po Poti spominov in tovarištv. Tekaškega praznika se je tudi letos udeležila ekipa iz Železarne Ravne pod pokroviteljstvom sindikata kovinarstva in elektroindustrije. V teku svobode na 28 km so se (na sliki od leve) Beno Jelen, Lojze Gologranc in Mirko Krančan uvrstili med veterani I. na odlično 4. mesto. 61-letni Gologranc je nastopil na vseh prireditvah doslej - torej kar 36 - krat, krepko prek dvajset nastopov pa ima za seboj tudi že Krančan.

Čestitamo!

Nemčije, Nizozemske, Švedske, Madžarske, Finske, Norveške, Kazahstana, Avstrije, Hrvaške, BiH ali Českoslovaške federacije in Slovenije. Našo državo bodo zastopali odbojkarji gostitelja prvenstva - ISD Samorastnik Ravne.

TENIS

Na tridnevem prvomajskem turnirju na Ravnah je nastopilo 62 igralcev in igralk. Pri moških je zmagal Ivo Beliš iz Slovenj Gradca pred Alešem Pustoslemškom iz Mežice, pri ženskah pa Tanja Paradiž pred Marinko Stanisavič z Raven.

ŠPORTNA GIMNASTIKA

Tekmovanje za medobčinsko prvenstvo v množičnem programu športne gimnastike so vzorno pripravili delavci TVD Partizan Ravne. Skupno je nastopilo 99 tekovalcev in telovadk iz Črne, Mežice, s Prevalj, iz Slovenj Gradca in z Raven. Zmagovalci po kategorijah: ml. pionirke - Jasmina Omerović, Črna, ml. pionirji - Matjaž Senica, Prevalje, st. pionirke - Petra Skitek, Ravne, st. pionirji - Bekir Handanović, Ravne, mladinke - Maja Horvat, Ravne, mladinci - Igor Krenker, Slovenj Gradec.

Ivo Mlakar

ALPINISTIČNE NOVICE

Od konca maja do začetka avgusta je na poti že za leto 1991 načrtovana, a zaradi vojne v Sloveniji prestavljena štiričlanska

odprava AO Ravne. Vlado Rotovnik, Dani Vezonik, Zala Zaže in Dušan Polenik bodo v svetovno znanem centru tehničnega plezanja - narodnem parku Yosemite v Kaliforniji najprej plezali krajše smeri, kot končni cilj pa so si zastavili slovit 1000 m visoko steno El Capitan.

V Yosemiteh so alpinisti plezali že pred II. svetovno vojno, toda kot center tehničnega plezanja je dolina zaslovela po letu 1945, ko je v Yosemite prišel švicarski kovač John Salathe, ki se je z alpinizmom začel ukvarjati star več kot štirideset let. Razvil in koval je najboljše kline na svetu, kar mu je omogočilo vzpone v "nepreplezljivih" stenah. Kasneje je sledil velik razvoj pripomočkov za tehnično plezanje. Pravilna uporaba le-teh zahteva precej vaje in občutka, omogoča pa naravnost vratolomne podvige.

Prva naveza odprave, Dani in Vlado, je že preplezala precej težkih tehničnih smeri. V letu 91 sta fanta dosegla status nacionalnega športnika. Tudi pridružena člana Zala in Dušan sta v lanskem letu opozorila nase z zahtevnimi vzponi.

Poleg četverice, ki se je pripravljala za odpravo, so bili v spomladanskem obdobju aktivni tudi drugi člani. Omeniti velja obisk Loške stene ob Kolpi. Naveza Mihev - Gradišnik je preplezala dve novi smeri, prvo z oceno V/A1 sta poimenovala "Jožek in Tonček", drugo pa z "GGA - GMS" (V-Ao). Po poškodbi prsta na roki je prve proste ponovitve v plezališču nad Libojami opravil prosti plezalec Brane Vezonik.

Andrej Gradišnik

FAKTORJI ZA IZRAČUN PLAČE PO PODJETNIŠKI KOLEKTIVNI POGODBI

V današnji tabeli objavljamo aprilske izhodiščne bruto OD po kolektivni pogodbi (KP) za posamezni tarifni razred ter faktorje za Železarno Ravne in Nože, ki smo jih upoštevali pri izračunu obračunske razlike do kolektivne pogodbe za april 92 (izpisano na plačilni kuverti).

Izhodišni bruto OD po kolektivni pogodbi so bili v primerjavi z mesecem marcem višji za 10,1% - uveljavitev eskalacijske klavzule.

Način izračuna je enak, kot smo ga razložili že v prejšnjih številkih Informativnega fužinarja.

APRIL 1992 FAKTOR ZA IZRACUN PLACE PO KP					
PR	TOCKE	TR	KP	FAKTOR do KP	
				ZR	NOZI
	1		2	3	4
1/1	240	I.	27,505	1.10	1.05
1/2	300	II.	30,805	1.05	0.97
1/3	360	IV.	39,882	1.19	1.05
1/4	420	V.	44,008	1.19	1.06

2/1	200	I.	27,505	0.99	0.91
2/2	320	III.	34,381	1.12	1.01
2/3	360	IV.	39,882	1.19	1.05
2/4	400	IV.	39,882	1.12	1.01
2/5	420	IV.	39,882	1.08	0.96
2/6	460	V.	44,008	1.11	0.97

3/1	420	V.	44,008	1.19	1.06
3/2	400	V.	44,008	1.07	0.93
3/3	540	VI.	52,260	1.15	0.98
3/4	600	VI.	52,260	1.05	0.88
3/5	660	VII.	61,886	1.18	0.95
3/6	700	VII.	61,886	1.12	0.90
3/7	1050	VIII.	71,513	0.94	0.69

4/1	400	IV.	39,882	1.12	1.01
4/2	400	V.	44,008	1.07	0.93
4/3	560	V.	44,008	0.94	0.80
4/4	680	VI.	52,260	0.97	0.78
4/5	720	VII.	61,886	1.10	0.87
4/6	800	VII.	61,886	1.00	0.78
4/7	1050	VIII.	71,513	0.94	0.69
4/8	1300	IX.	85,265	0.91	0.66
4/9	1560	IX.	85,265	0.76	0.55

Sistem plač

SOLIDARNOSTNA POMOČ

Po 132. členu Podjetniške KP pripada delavcem Železarne Ravne solidarnostna pomoč v naslednjih primerih:

1. Ob smrti delavca dobijo njegovi ožji svojci (zakonec - izvenzakonski partner, nepreskrbljeni otroci) dva OD. Za dodelitev pomoči zadošča uradni dokument, iz katerega je razvidno, da je delavec umrl. Upravičenec predloži dokument oddelku Obračun plač.

2. Ob smrti družinskega člana (nezaposleni zakonec - izvenzakonski partner, nepreskrbljeni otroci, ki so zavarovani po delavcu) pripada delavcu 1 OD. Upravičenec mora prinesiti v oddelk Obračun plač dokument o smrti ožjega družinskega člana.

3. Delavec je upravičen do pomoči v višini 1 OD ob nastanku težje invalidnosti (nad 60 % telesne okvare). Biro za varstvo delavcev posreduje nalogo za izplačilo solidarnostne pomoči po prejemu dokazila, iz katerega je razvidno, da je delavec upravičen do te oblike pomoči.

4. Pomoč v višini 1 OD se dodeli delavcu enkrat na leto ob izpolnjevanju pogoja - neprekinjeni bolniški stalež nad 90 dni (tri mesece). Delavec je upravičen do ponovne tovrstne pomoči po preteku enega leta od prejema solidarnostne pomoči s tega naslova, če seveda izpolnjuje pogoj.

Do tega nadomestila so upravičeni zaposleni, ki so izpolnili pogoj 16. marca 1992 ali kasneje. Evidenca se vodi računalniško, zato upravičenec ni treba dostavljati nobenih dodatnih dokazil.

5. Delavcu pripada solidarnostna pomoč (1 OD) ob elementarni nesreči ali požaru, če znaša škoda, ki jo je utrpel, več kot 10 neto OD gospodarstva RS po zadnjem znanem podatku. Škodo dokazuje

upravičenec z uradnim zapisnikom o oceni škode v oddelku Obračun plač.

Upravičenec prejme solidarnostno pomoč naslednji mesec po predložitvi potrebnih dokumentov. (Osnova pa je poprečni OD gospodarstva RS za pretekle tri mesece.)

Sistem plač

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka

ANTONA ODRA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebej se zahvaljujem za skrb patronažni sestri Berti Jež.

Hvala g. župniku za opravljeni obred, g. Porju za govor in Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev za odigrane žalostinke.

Vsi njegovi

Ob boleči, mnogo prerani izgubi dragega moža, očeta, sina, brata in strica

VINKA GLAVICA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in sodelavcem ter vsem ostalim, ki so ga tako številno pospremili na zadnji poti, darovali cvetje in sveče, nam izrekli sožalje ali kako drugače pomagali v najtežjih trenutkih.

Prav tako hvala g. župniku za pogrebni ter mašni obred, g. inž. Stanku Vrčkovniku za poslovilne besede, Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev ter pevcem prevalskih upokojenecv za zapete žalostinke.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi moža in očeta

FLORIJANA PODJAVORŠKA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sodelavcem, prijateljem in sosedom, ki ste v spomin nam darovali cvetje in sveče ter ga z nami pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala g. kaplanu za opravljeni žalni obred ter Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev za odigrane žalostinke.

Zena Amalija ter otroci z družinami

Ob boleči, prerani izgubi drage žene, mame, babice in sestri

ŠTEFKE FRAJDL

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, darovali cvetje in sveče in jo tako številno pospremili na zadnji poti.

Posebej hvala za skrb dr. Bojanki Štern in patronažni sestri Berti Jež. Hvala g. kaplanu za opravljeni obred in godbi na pihala Železarne Ravne.

Mož Maks, sin Maksi, hčerka Andreja z družino in ostalo sorodstvo

Ob boleči, prerani izgubi dragega moža, očeta, dedija, brata in strica

EDIJA SKRIVARNIKA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem nabavne službe in RMK

železarne ter SCT Dravograd in vsem drugim, ki so ga tako številno pospremili na zadnji poti, darovali cvetje in sveče, nam izrekli sožalje in kako drugače pomagali.

Hvala zdravnikom in osebju koronarnega oddelka bolnišnice Slovenj Gradec za zdravljenje in pomoč v najtežjih trenutkih - posebej se zahvaljujem GD Prevalje, g. Vušniku, g. župniku za obred.

Zena Jerica, sinova Alojz in Bogomir ter hčerka Lenka v imenu vsega sorodstva

Ob boleči izgubi moža, očeta in starega očeta

ŠTEFANA GREBENCA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem in posebno sosedom - družini Gostenčnik, ki ste nam pomagali, darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zahvala tudi zdravnikom ravenskega zdravstvenega doma in patronažni sestri Berti Jež. Hvala g. kaplanu za opravljeni obred, pevcem, Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev in g. Porju za govor.

Zena Romana in hčerki z družinama

Ob odhodu v pokoj se pozno, vendar iz srca, zahvaljujem sodelavcem oddelka Tehničnih plinov in vode in vodstvu obrata Energetika za darilo, g. direktorju Francu Rusu pa za lepe poslovilne besede.

Vsem želim veliko dobrih delovnih uspehov in razumevanja.

Slavko Kobal
Jože Pogorevčnik

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem Jeklovleka za lepo darilo, s katerim so me presenetili. Darilo mi bo v trajen spomin. Vsem skupaj želim obilo zdravja in veliko delovnih uspehov.

Pavla Čebul

TISKARSKI ŠKRATI

V članku mag. Uranca, Kaj smemo vedeti o kadmiju (Inf. fužinar št. 4) je tiskarski škrat napisal:

v bariku (pravilno: bariju) in Woodova zlitina s tališčem 700°C (pravilno 70°C).

Se opravičimo!

Uredništvo

KADROVSKA GIBANJA

PREGLED ŠTEVILA ZAPOSLENIH ZA MESEC MAJ 1992

ŽELEZARNA RAVNE

Metalurgija	1290	32 %
STO	675	16 %
Tehniški sektor	677	17 %
Uprava	310	8 %
Vodstvo železarne	76	2 %
Jeklolivarna	491	12 %
Stroji in deli	528	13 %
S k u p a j:	4047	

DELNIŠKE DRUŽBE

Industrijski noži	195
Translog	92
Armature	186
De profundis	104
Zaščita	122

FLUKTUACIJA DELAVCEV

SKLENITEV DELOVNEGA RAZMERJA

V Železarno Ravne smo maja sprejeli dva sodelavca. V Financah je delovno razmerje sklenila Nevenka GOLOB, diplomirana

ekonomistka. Retogradni bolniški stalež je bil priznan Darku KRALJU.

PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA

V Železarni Ravne se je do zadnje objave podatkov oziroma do konca maja, število zaposlenih zmanjšalo za 12 delavcev.

ODHODI PO VZROKIH

Invalidske upokojitve	3
Potek pripravništva	4
Sporazumno	4
Samovoljno	1

Invalidsko so bili upokojeni:

STO - PNEVMATIKA

Avgust PROPRAT, rezkalec

STO - VZMETARNA

Jože MLINŠEK, ključavničar

JEKLOLIVARNA

Vilijem BOŽANK, čistilec metalurških izdelkov.

KADRI IN ORGANIZACIJA Zaposlovanje

vseh operacijskih sistemov razen iz svojega. Strokovnjaki za druge operacijske sisteme se bodo delali norca iz vašega in verjetno bodo pripomnili, da so ga nekoč uporabljali tudi sami.

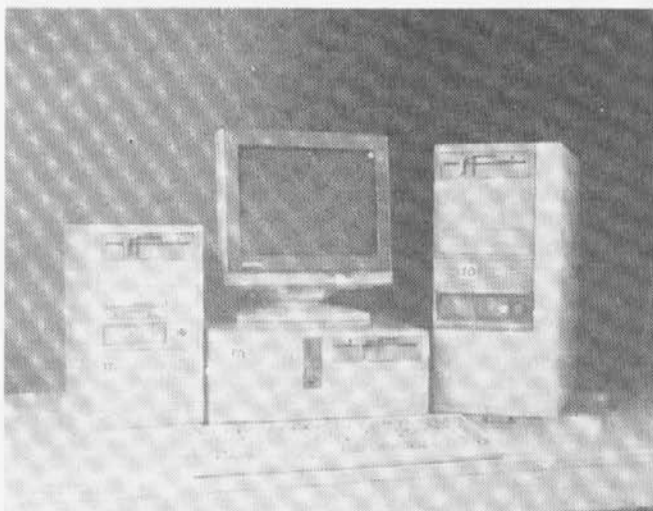
Če vaš sogovornik prizna, da ima 8-bitni računalnik, povejte, da imate 16-bitnega. Če ima sogovornik 16-bitnik, omenite, da je za vas dober edino 32-bitnik. Tako nadaljujte do 64-bitnih računalnikov (naprej pa raje ne, saj bi bilo pretiravanje prehudo).

Nikoli ne priznajte, da uporabljate računalnik za kakšno koristno opravilo. Pravi računalniški blefer uporablja računalnik le za eksotične namene, tesno povezane s programiranjem.

nosti, kjer si ne morete prav nič pomagati z izkušnjami. Že v trenutku, ko tovarna s pompom predstavlja nov model na sejnih po svetu, imajo v raziskovalnem oddelku novega, ki je dvakrat zmogljivejši, pol manjši in seveda popolnoma nezdružljiv s "starim" modelom.

Naj zgodbice o letih izkušenj z računalniki ne naredijo vtisa na vas! Vse, česar ste se naučili pred desetimi minutami, je verjetno že zastarelo. Vse, česar ste se naučili pred desetimi leti, je uporabno približno toliko kot tehnika lova na sabljastega tigra s kopjem iz kamene dobe.

(Vir: R. Ainsley, A. E. Rae: Bleferski vodniki po računalništvu, v: Moj mikro, št. 5, 1992)

Nikoli se ne izdajte, da uporabljate komercialne programe. Recite raje, da imate programe, ki jih je kdo napisal za drug tip računalnika, potem pa ste jih izboljšali ali priredili za delo v vašem računalniku. To se imenuje "hekanje", podobno pa je zagnancem, ki vdelujejo v fičke motorje tovornjakov s priklopnikom.

Vedno se ravno pripravljajte, da boste kupili nov, precej močnejši računalnik. Če si kdo drzne priznati, da za ta računalnik še ni slišal, hladnokrvno omenite, da ga v Evropi še niso predstavili.

Vtepate si v glavo, da je računalništvo ena redkih dejav-

Izdaja Železarna Ravne. Ureja uredniški odbor: mag. Andreja Čibron - Kodrin, Marijan Gerdej, dr. Tone Pratekar, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron-Kodrin, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Izdelava fotografij: Mira Čepin. Tel.: 21 - 131, urednik int. 6753, novinarki 6304. Tisk: Grafika Prevalje. Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128-92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

BLEFERSKI VODNIK PO RAČUNALNIŠTVU

Prepričati ljudi, da ste računalniški strokovnjak, je najpreprostejša reč pod soncem. Ko se z laikom pogovarjate o računalništvu, nikar ne zagrešite osnovne napake in ne uporabljajte domačih strokovnih izrazov. "Delo z urejevalniki besedil in s preglednicami je preprosto; podatke vnašamo s tipkovnice, si jih ogledamo na zaslonu in nato izpišemo s tiskalnikom ali risalnikom," se sliši tako plebejsko. Recite raje: "Z vordprocesorji in spredšiti gre input preko kiborda, ogledamo si ga na ekranu, aoutput pa lahko damo na printer ali ploter," in takoj vas bodo imeli za strokovnjaka.

Edina pomanjkljivost te metode je, da boste v pogovoru z navadnimi smrtniki pogosto opazili nenavadno reakcijo pri poslušalcu. Najprej se bo zastrel mimo vas v daljavo, potem pa se bo nenadoma spomnil, da ima izredno pomemben zmenek. Če pa boste naleteli na resničnega

računalniškega strokovnjaka, vas bo takoj imel za kolega, in vam bo navdušeno vrnil z enako mero. Tedaj se boste verjetno najprej zastrel mimo njega v daljavo, potem pa se boste nenadoma spomnili, da imate izredno pomemben zmenek.

NEKAJ PRAVIL RAČUNALNIŠKEGA BLEFA

Vedno bodite "strokovnjak" za drugo vrsto računalnikov kot tisti, s katerim se pogovarjate. Ena glavnih razlik med računalniki je operacijski sistem - razveseljivo meglen pojem, o katerem le malokdo kaj ve. Strokovnjaku za MS - DOS omenite, da uporabljate le OS/2 (in nasprotno), in naenkrat boste popolnoma varni.

Vedno si delajte norca iz